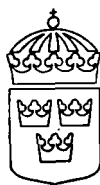

Kulturutskottets betänkande

1987/88:22

om ändring i lotterilagen (1982:1011), m. m.
(prop. 1987/88:141)

KrU
1987/88:22

Sammanfattning

I propositionen lägger regeringen fram förslag som syftar till att ge folkrörelserna ökade möjligheter till inkomster från lotterier och spel. Förslagen avser att dels göra folkrörelsernas lotterier mer attraktiva, dels öka föreningarnas utbyte av den spelverksamhet som förekommer.

Efter förslag av regeringen ges folkrörelserna vissa möjligheter till penningvinster i lotterier och bingospel. Vidare blir i fortsättningen alla varulotterier, dvs. även bingo med enbart varuvinster skattefria.

Med anledning av motionskrav föreslår utskottet en sänkning av skatten på bingospel med penningvinster till 3 % av omsättningen. Utskottet föreslår vidare – med ändring av förslaget i propositionen – att skatten skall fastställas slutligt, sedan en tillståndsperiod utgått. Viss preliminär skatteuppbörd skall ske.

Efter förslag av regeringen görs flera administrativa förenklingar. Tillståndstvånget för vissa lokala lotterier ersätts med en registrering.

Vid betänkandet har fogats 21 reservationer och ett särskilt yttrande. Flertalet reservationer syftar till mer långtgående förändringar än vad regeringen föreslår för att förbättra folkrörelsernas villkor. I en trepartireservation (m,fp,c) föreslås att penningvinster på upp till 500 000 kr. skall tillåtas i rikslotterier, regionala lotterier och lokala lotterier.

Propositionen

I proposition 1987/88:141 föreslår regeringen (jordbruksdepartementet) – efter hörande av lagrådet – att riksdagen antar i propositionen framlagda förslag till

1. lag om ändring i lotterilagen (1982:1011),
2. lag om ändring i lagen (1928:376) om skatt på lotterivinster,
3. lag om ändring i lagen (1972:820) om skatt på spel,
4. lag om ändring i lagen (1984:151) om punktskatter och prisregleringsavgifter.

Lagförslagen fogas vid betänkandet som *bilaga 1*.

Motioner som väckts under den allmänna motionstiden 1988

1987/88:Kr401 av Håkan Stjernlöf (m) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att vidga kretsen arrangörer av lotterier till förmån för samhällsnyttig verksamhet.

1987/88:Kr404 av Alf Svensson (c) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att medel från statens spelverksamhet skall överföras till idrottsrörelsen.

1987/88:Kr407 av Sten Andersson i Malmö (m) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ett kasino i Malmö.

1987/88:Kr409 av Karl Boo m. fl. (c) vari yrkas

3. att riksdagen beslutar att spel med direktdragning även fortsättningsvis skall vara förbehållet föreningar av olika slag,

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om fortsatt statligt spel som inkräktar på föreningslivets inkomstmöjligheter.

1987/88:Kr411 av Lars Werner m. fl. (vpk) vari yrkas

2. att riksdagen hos regeringen begär förslag om att överskottet av tipsmedlen på sikt skall överföras som stöd till idrotten i enlighet med vad som anförts i motionen.

1987/88:Kr412 av Kjell-Arne Welin och Lars Sundin. (fp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om utredning av idrottsrörelsens ekonomiska förutsättningar.

1987/88:Kr417 av Bo Lundgren m. fl. (m) vari yrkas

3. att riksdagen hos regeringen begär utredning om en utökning av ideella organisationers andel av den totala spelmarknaden,

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en generell och uthållig form för överförande av medel som inlevereras från Tipstjänst till idrottsrörelsen,

5. att riksdagen beslutar överföra 4,9 milj. kr. av Tipstjänst under kommande budgetår inlevererade överskott till idrottsrörelsen i enlighet med vad som anförts i motionen,

6. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ett successivt slopande av bingoskatten.

1987/88:Kr419 av Göthe Knutson och Gullan Lindblad (m) vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär förslag till sådan ändring i lotterilagen att spelkasinon kan tillåtas efter ansökan hos lämplig myndighet i Sverige.

Motioner som väckts med anledning av propositionen

1987/88:Kr17 av Sten Andersson i Malmö och Ewy Möller (m) vari yrkas att riksdagen beslutar att förbudet mot spel på enarmade banditer upphävs.

1. att riksdagen avslår regeringens förslag om ändring av lotterilagen,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att en ny utredning skall tillsättas som beaktar hela spelmarknaden med tanke på de sociala konsekvenser den medför.

1987/88:Kr19 av Elver Jönsson och Bengt Harding Olson (fp) vari yrkas att riksdagen beslutar att undanröja förbudet i den föreslagna lydelsen av lotterilagen 14 § första stycket 2., så att lotterier sålda från fasta platser får i princip samma regler som andra föreningslotterier.

1987/88:Kr20 av Jan-Erik Wikström m. fl. (fp) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförs om ett folkrörelseägt spelbolag som skall ges möjlighet att konkurrera med det nuvarande Trisslotteriet,
2. att riksdagen beslutar fastställa skattesatsen för de bingospel där penningvinster ingår till 3 % av omslutningen,
3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförs om beräkning och redovisning av bingoskatten,
4. att riksdagen beslutar att penningvinster maximerat till 100 000 kr. i högsta vinst skall få förekomma i rikslotterier,
5. att riksdagen beslutar att polismyndigheterna och länsstyrelserna även i fortsättningen skall vara tillstånds- och kontrollmyndighet för lotterier anordnade enligt 14 § lotterilagen,
6. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförs om redovisning till riksdagen av förändringar i den statliga verksamheten som negativt påverkar folkrörelsernas andel av den totala lotterisektorn.

1987/88:Kr21 av Bo Lundgren m. fl. (m) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som anförts i motionen beträffande en ökad andel av spelmarknaden för ideella organisationer,
2. att riksdagen beslutar att penningvinster skall tillåtas i lokala, regionala och riksomfattande föreningslotterier,
3. att riksdagen beslutar slopa den beloppsmässiga begränsningen till 500 kr.,
4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som anförts i motionen beträffande ändringar i lagen (1928:376) om skatt på lotterivinster,
5. att riksdagen hos regeringen begär förslag om slopande av beloppsgränser för lotterier i enlighet med vad som anförts i motionen,
6. att riksdagen beslutar att länsstyrelserna behålls som organ för registrering och kontroll av lokala lotterier,
7. att riksdagen hos regeringen begär förslag om automatspel i enlighet med vad som anförts i motionen,
8. att riksdagen beslutar om skattefrihet för bingospel,
9. att riksdagen hos regeringen begär förslag om rätt för de ideella organisationerna att anordna lotterier av samma typ som det s. k. Trisslotteriet,

10. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som anförts i motionen beträffande de ideella organisationernas rätt att utveckla nya spelformer.

1987/88:Kr22 av Alf Svensson (c) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om att folkrörelserna ensamma skall få rätten till kvicklotterier och att det s. k. Trisslotteriet därmed överförs till folkrörelserna på lämpligt sätt,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om rätten att anordna läns- och rikslotterier med penningvinster,

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om länsstyrelserna som tillstånds- och registreringsprovare för lotterier.

1987/88:Kr23 av Karl Boo m. fl. (c) vari yrkas

1. att riksdagen beslutar sådan ändring i lotterilagen att penningvinster på upp till 500 000 kr. tillåts i lokala, regionala och riksomfattande lotterier,

2. att riksdagen avslår förslaget att lotterier som anordnas efter enbart registrering ej skall få försälas från fasta försäljningsställen,

3. att riksdagen avslår förslaget om förbud mot bingo i närradio,

4. att riksdagen beslutar att lotterier med direktdragning skall förbehållas folkrörelserna,

5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts rörande överförande av Trisslotteriet till folkrörelserna,

6. att riksdagen beslutar att skatten på bingo med penningvinster skall vara 3 % av omsättningen att erläggas i efterskott,

7. att riksdagen beslutar att hos regeringen begära att en parlamentarisk beredning tillsätts med uppgift att framlägga förslag bl. a. om kultur- och folkrörelsefond, statens och folkrörelsernas roll, fördelningen av spelmarknaden i enlighet med vad som angås i motionen.

1987/88:Kr24 av Rune Backlund (c) vari yrkas att riksdagen beslutar att i begreppet idcell förening enligt 11 § lotterilagen skall ingå lokala fackliga föreningar och organisationer.

Ärendets beredning

Utskottet har i ärendet inhämtat yttrande från skatteutskottet. Yttrandet (SKU 1987/88: 6 y) fogas vid betänkandet som *bilaga 5*.

Vidare har utskottet uppvaktats av Folkrörelsernas gemensamma arbetsgrupp för lotterifrågor (FGAL).

Gällande bestämmelser m. m.

Den 1 januari 1983 trädde lotterilagen (1982:1011) i kraft. Vissa ändringar har därefter gjorts i lagen (SFS 1983:1083, 1986:1015 och 1986:1217).

Lotterilagen bygger i väsentliga delar på bestämmelserna i den tidigare gällande lotteriförordningen (1939:207). Sålunda får traditionella lotterier, automatspel, roulettspel och bingospel m.m. i princip anordnas endast efter tillstånd.

En huvudregel i lotterilagen är att behållningen skall tillfalla ideella ändamål eller gå till det allmänna.

Lotterier om pengar eller pengars värde får enligt lotterilagen inte utan särskilt tillstånd av regeringen inom landet anordnas för allmänheten i andra fall eller i annan ordning än som anges i lagen. De möjligheter att anordna lotterier om pengar som lagen medger är starkt begränsade. Penningvinster får således utgå endast i vissa lotterier – roulettspel, tärningspel och automatspel på fartyg i internationell trafik –, och högsta vinstbeloppet på varje vinstmöjlighet i sådana spel är låga, utom när det gäller automatspel, där vinsternas storlek inte maximeras i lagen.

Regeringen har meddelat tillstånd till vissa lotterier med penningvinster, nämligen i första hand lotterier som anordnas av de statliga bolagen Svenska penninglotteriet AB och AB Tipstjänst samt totalisatorvadhållning vid hästtävlingar, som anordnas av AB Trav och Galopp (ATG). Sådan vadhållning är att anse som lotteri i lotterilagens mening. Banker har också fått tillstånd att ordna lotterier med penningvinster. Syftet med dessa lotterier är att främja sparandet. I detta sammanhang bör också nämnas att den centrala lotterimyndigheten (lotterinämden) får medge att i s. k. rikslotterier vinster i viss utsträckning får utgöras av värdepapper.

Enligt lagen (1928:376) om skatt på lotterivinster utgår skatt bl. a. på penningvinster som överstiger 100 kr. Skattskyldig är den som anordnar lotteriet. På varuvinster utgår inte någon skatt. Vinst i form av värdepapper betraktas vid tillämpningen av lagen som varuvinst. Enligt lagen (1972:820) om skatt på spel erläggs spelskatt för sådant roulett- eller bingospel som kräver tillstånd enligt lotterilagen. Spelskatt utgår i fråga om bingospel med 5,5 % av värdet av erlagda spelinsatser och entréavgifter eller andra avgifter i den mån avgifterna berättigar till deltagande i spelet.

Vissa statistiska uppgifter

Följande uppgifter om den svenska spelmarknaden lämnas i propositionen.

Marknaden omsätter i dag 15 miljarder kronor. Den domineras helt av de statliga spelbolagen Svenska penninglotteriet AB och AB Tipstjänst samt AB Trav och Galopp (ATG) och folkrörelsernas lotterier. Folkrörelsernas andel utgör ca 18 %. Under den senaste tioårsperioden har omsättningen på folkrörelsernas lotterier ökat från knappt 1,5 miljarder kronor till ca 2,6 miljarder kronor. Den totala spelmarknaden har emellertid under samma period ökat med drygt 10 miljarder kronor.

Propositionens huvudsakliga innehåll

De ändringar i lotterilagen som föreslås i propositionen syftar till att ge folkrörelserna ökade möjligheter att skaffa sig inkomster av lotterier och

till att förenkla reglerna. Förslagen innebär bl. a. att också folkrörelserna skall få anordna lotterier med penningvinster. I vanliga lotterier begränsas penningvinsterna till högst 500 kr. När det gäller bingo förutsätts i propositionen att penningvinster kan komma att uppgå till ett halvt basbelopp eller för närvarande 12 900 kr. Lotterier med begränsade penningvinster och alla varulotterier – inkl. bingo med enbart varuvinster – blir skattefria. Vid bedömningen i samband med tillståndsprövning av behovet av inkomster från bingospel skall enligt förslaget hänsyn främst tas till omfattningen av ungdomsverksamheten i sammanslutningar vars ändamål naturligen kan förenas med ungdomsverksamhet.

I propositionen föreslås flera administrativa förenklingar. Tillståndstvånget för lokala lotterier slopas med vissa undantag. Det nuvarande tillståndskravet ersätts med en registrering. För vissa lokala lotterier som anordnas i samband med sammankomst skall det över huvud taget inte behövas prövning och kontroll av någon myndighet.

För att förbättra kontroll av lotterier ställs bl. a. krav på att förslutna lotter och bingobrickor skall vara typgodkända.

När det gäller de lokala lotterierna föreslås kommunerna få ansvaret för registrering, tillståndsgivning och tillsyn.

De föreslagna lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 1989.

Utskottet

Inledning

De svenska folkrörelserna har haft och har fortfarande stor betydelse i vårt samhälle. Människors engagemang i föreningar är ett grundläggande inslag i den svenska demokratin. I propositionen framhålls att det i Sverige i dag finns omkring 145 000 lokala föreningar som är anknutna till någon riksorganisation. Tillsammans har dessa föreningar över 31 miljoner medlemmar. Därtill kommer ca 50 000 föreningar som inte ingår i någon riksorganisation med ett okänt antal medlemmar. Arbetet i dessa närmare 200 000 föreningar vilar på frivillighetens grund. Det är styrelseledamöter, ledare, instruktörer och andra funktionärer som genom stora insatser på sin fritid lägger grunden för den viktiga roll som föreningslivet har i samhället.

Sedan lång tid tillbaka är den lotteriverksamhet som de svenska folkrörelserna bedriver en viktig inkomstkälla för dem. I propositionen med förslag till lotterilag (prop. 1981/82: 170) framhölls att de ideella föreningarna bör ges så goda förutsättningar som möjligt att själva finansiera sin verksamhet.

Lotteriverksamhet är en betydande inkomstkälla också för staten.

Frågor som rör folkrörelsernas möjlighet att finansiera sin verksamhet genom lotterimedel har sedan en följd av år aktualiserats i riksdagen motionsvägen. Motionsyrkandena har främst avsett frågor om folkrörelselotteriernas möjligheter att utvecklas och hävda sig på marknaden gentemot de statliga lotterierna men även frågor om användningen av statens inkomster av lotterier och spel. Vid sin behandling av motioner i sådana frågor i november 1986 ansåg sig utskottet ha anledning att utgå från att regeringen i ett förutskickat utredningsarbete, rörande möjligheterna att

förbättra för folkrörelserna att bedriva och utveckla sin lotteriverksamhet, skulle beakta de krav rörande lotterisektorn som under senare år hade framförts motionsvägen och de synpunkter som bl. a. kulturutskottet hade anfört i fråga om behovet av en översyn av lotterilagen.

Med stöd av regeringens bemyndigande tillkallades i februari 1987 en särskild utredare med uppdrag att lägga fram förslag som skulle underlätta för folkrörelserna att finansiera sin verksamhet genom lotterier. Utredaren avlämnade i september 1987 betänkandet (SOU 1987:52) Folkrörelsernas lotterier och spel.

De i det föregående redovisade uppgifterna om utvecklingen på spelmarknaden under den senaste tioårsperioden utvisar en mycket markant minskning av folkrörelsernas andel av marknaden. Folkrörelsernas inkomster av lotterier har minskat även reellt sett. Utskottet, som i olika sammanhang framhållit värdet av folkrörelsernas insatser och gett uttryck för sin positiva syn på den verksamhet som de bedriver, anser därför att det är nödvändigt att åtgärder vidtas för att förbättra möjligheterna för folkrörelserna att finansiera sin verksamhet. I det följande tar utskottet upp till prövning de förslag som regeringen lagt fram i detta syfte.

Frågan om huruvida ändringar av lotterilagen m. fl. lagar enligt principerna i propositionen skall antas

Motionären bakom motion Kr18 (c) motsätter sig att regeringens förslag om ändring i lotterilagen genomförs (yrkande 1). Motionären vill att en ny utredning skall tillsättas som beaktar hela spelmarknaden med tanke på de sociala konsekvenser som den medför (yrkande 2). Enligt motionären bör stödet till folkrörelserna komma direkt från staten. Hon menar att – om folkrörelsernas inkomster från lotterier skall förbättras – detta inte får ske genom en utvidgning av den totala spelmarknaden. Ett sådant utrymme bör i stället skapas genom att staten avstår från en del av spelmarknaden.

Utskottet konstaterar att folkrörelserna finansierar sin verksamhet genom föreningarnas egna medlems- och deltagaravgifter, genom bidrag från samhället samt genom inkomster från bl. a. lotteriverksamhet. För vissa föreningar har under senare år reklamintäkter och även sponsring från företag blivit en viktig inkomstkälla. Ekonomiskt stöd till föreningslivet lämnas av staten, landstingen och kommunerna. Det statliga stödet går främst till riksorganisationerna. Därtill lämnar staten ett aktivitetsstöd till lokala föreningar baserat på föreningarnas ungdomsverksamhet. Landstingen ger anslag bl. a. till de regionala organisationerna, och kommunerna ger de lokala föreningarna olika former av kontantstöd till verksamheten samt indirekt ekonomiskt stöd genom att tillhandahålla lokaler och anläggningar.

I enlighet med vad som tidigare anförts är det enligt utskottets uppfattning angeläget att understryka att föreningarna bör ha olika möjligheter till självfinansiering av sin verksamhet som ett viktigt komplement till samhällets stöd. Med hänsyn till den utveckling som skett på spelmarknaden under senare år anser utskottet att det är nödvändigt att insatser nu görs

för att underlätta för folkrörelserna att finansiera sin verksamhet genom lotterier.

KrU 1987/88:22

Med hänvisning till vad som anförs i motionen vill utskottet samtidigt framhålla vikten av att de sociala konsekvenserna av spelverksamhet beaktas när ställning tas till omfattningen och inriktningen av reformer på området. Det av regeringen framlagda förslaget syftar bl. a. till att dels göra folkrörelsernas lotterier mer attraktiva, dels öka föreningarnas utbyte av den lotteri- och spelverksamhet som förekommer. Enligt utskottets uppfattning kan de föreslagna ändringarna i lotterilagen inte bedömas medföra sådana betydande risker för ökade sociala skadeverkningar att det av den anledningen finns skäl att avstyrka bifall till propositionen.

I sammanhanget crinrar utskottet om att socialutskottet i betänkandet SoU 1987/88:17 (s. 32) behandlat en motion av samma motionär med yrkande om åtgärder för att förebygga spelberoende. Socialutskottet framhåller i betänkandet att delegationen för social beredning har tagit initiativ till en förberedande undersökning om sådant spelberoende som tagits upp i motionen. I likhet med vad socialutskottet uttalade i ärendet delar kulturutskottet motionärens oro för de problem som ett omfattande spelberoende kan medföra såväl för den enskilde som för de närstående. Utskottet konstaterar samtidigt att en undersökning för att klarlägga problemen har påbörjats, och utskottet delar socialutskottets i nämnda betänkande framförda uppfattning att resultatet av studien bör avvaktas innan riksdagen har anledning att överväga något initiativ i frågan.

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet bifall till motionen. Enligt utskottets uppfattning bör riksdagen anta ändringar i lotterilagstiftningen som bygger på de huvudprinciper som ligger till grund för förslagen i propositionen. Utskottet föreslår dock vissa ändringar i regeringens förslag.

Innan utskottet övergår till att i detalj pröva de förslag som läggs fram i propositionen behandlar utskottet i det följande under avsnittet Vissa övergripande frågor m. m. dels ett antal frågor som rör förbättrade villkor för folkrörelserna på annat sätt än efter de principer som ligger till grund för regeringens förslag, dels frågor som på ett övergripande sätt rör fördelningen av spelmarknaden mellan folkrörelserna och staten. I samma avsnitt behandlar utskottet också frågor som rör behovet i skilda hänseenden av ytterligare utredningar m. m.

Vissa övergripande frågor m. m.

Överförande av medel från statens spelverksamhet till främst idrottsrörelsen

I fyra motioner tas upp frågor om överförande av medel från statens spelverksamhet till idrottsrörelsen. Yrkanden om sådan överföring framställs sålunda i motionerna Kr404 av Alf Svensson (c), Kr411 (vpk) och Kr417 (m). Yrkande om överföring av sådana medel under viss förutsättning framställs i motion Kr409 (c). Enligt den förstnämnda motionen bör

staten antingen låta idrottsrörelsen överta någon av de starkt vinstgivande spelformer som samhället i dag är huvudman för eller avstå en avsevärt större del av sina intäkter på spel, tips och lotterier till idrottsrörelsen. För det fall riksdagens ställningstagande i ärendet innebär att staten även i fortsättningen får driva spel med direktdragning som inkräktar på föreningsars inkomstmöjligheter, vill motionärerna bakom motion Kr409 att föreningslivet skall få del av dessa inkomster genom att t. ex. nettovinsterna av de av Penninglotteriet anordnade Triss- och Jokerlotterierna tillförs folkrörelserna. Motionärerna bakom motion Kr411 vill att regeringen skall framlägga förslag om hur ett anslag motsvarande tipsmedlens storlek årligen skall tillföras idrotts- och friluftslivet. I motion Kr417 begärs det att regeringen upptar överläggningar med Riksidrottsförbundet för att diskutera omfattning och fördelningsprinciper i och för införandet av en generell och uthållig form för överförande av medel som inlevereras från Tiptjänst till idrottsrörelsen (yrkande 4). I motionen yrkas också att riksdagen redan för kommande budgetår beslutar överföra 4,9 milj. kr. av Tiptjänst inlevererade överskott till idrottsrörelsen (yrkande 5).

Utskottet har vid ett flertal tillfällen tidigare behandlat frågor som rör överförande av medel från statens spelverksamhet till idrottsrörelsen. I enlighet med vad utskottet framhållit i dessa sammanhang konstaterar utskottet att krav på specialdestinering av vissa inkomster på statsbudgeten i allmänhet har avvisats av riksdagen. Skälet härtill är att man ansett att stödet till viss verksamhet främst bör prövas mot andra föreliggande utgiftsbehov och således inte göras beroende av inkomster på viss inkomsttitel. I enlighet härmed har utskottet, då utskottet senast behandlade motioner med samma inriktning (KrU 1987/88:2), också framhållit att idrotten har rätt till ett betydande samhällsstöd oberoende av att den via tipsverksamheten tillför statsverket inkomster samt att prövningen av stödet till idrotten får ske med utgångspunkt i det stödbehov som bedöms föreligga ställt i relation till andra behov. Enligt utskottet äger detta uttalande fortfarande giltighet. Utskottet – som också erinrar om att Tiptjänst under en följd av år fått regeringens tillstånd att anordna vissa spelomgångar där överskottet från bolagets tipstävling tillfallit olika idrottsföreningar och idrottsförbund – avstyrker motionerna Kr404 yrkande 1; Kr409 yrkande 4, Kr411 yrkande 2 och Kr417 yrkande 4.

Utskottet är i enlighet med det föregående inte heller berett att tillstyrka förslaget att det skall anvisas 4,9 milj. kr. till idrottsrörelsen för kommande budgetår. Även yrkande 5 i motion Kr417 avstyrks därför.

Spel med direktdragning – Trisslotteriet

I fyra motioner tas upp frågor som rör spel med direktdragning och det statliga Trisslotteriet. I motionerna Kr409 (c), Kr23 (c) och Kr22 av Alf Svensson (c) framhålls att spel med direktdragning tidigare varit förbehållet folkrörelserna. Motionärerna vill nu att riksdagen beslutar att spel med direktdragning även i fortsättningen skall vara förbehållet föreningar av olika slag. Enligt motionerna Kr22 och Kr23 bör Trisslotteriet överföras till folkrörelserna. Motionärerna bakom motion Kr21 (m) vill att riksdagen

hos regeringen begär förslag om rätt för de ideella organisationerna att anordna lotterier av samma typ som Trisslotteriet.

Enligt utskottets uppfattning bör folkrörelsernas möjligheter till intäkter av lotteriverksamhet ökas genom att folkrörelsernas lotterier görs mer attraktiva och behållningen av lotterierna ökas. Penninglotteriets Trisslotterier utgör en betydande inkomstkälla för staten, och utskottet är inte berett att förorda att spel med direktdragning skall vara förbehållet folkrörelserna eller att Trisslotteriet skall överföras till dessa. Utskottet avstyrker därför bifall till motionerna Kr409 yrkande 3, Kr22 yrkande 1 och Kr23 yrkandena 4 och 5. Utskottet anser sig inte heller böra förorda att ideella organisationer skall få rätt att anordna lotterier av samma typ som Trisslotteriet. Utskottet avstyrker därför även bifall till motion Kr21 yrkande 9.

Frågor om ytterligare utredningar

Enligt ett antal motioner bör skilda frågor som rör folkrörelsernas ekonomiska förutsättningar och andel av spelmarknaden ytterligare utredas.

Motionärerna bakom motion Kr23 (c) vill att det tillsätts en parlamentarisk beredning (yrkande 7) med uppgift att framlägga förslag om en kultur- och folkrörelsefond, inrättad av medel från statens spelintäkter, att precisera statens och folkrörelsernas roll på spelområdet och att framlägga förslag som syftar till att vid 90-talets mitt relationerna mellan folkrörelserna och statens spelomsättning blir densamma som år 1975, dvs. 1/3 – 2/3.

När det gäller frågan om inrättande av en kultur- och folkrörelsefond vill utskottet erinra om att riksdagen på hemställan av utskottet våren 1985 gav regeringen till känna vissa synpunkter av innehåll att närmare överväganden om möjligheten att skapa en eller flera kulturfonder skulle göras (KrU 1985/86: 18 s. 16–17, rskr. 1985/86: 192). Utskottet hänvisar till den utförliga diskussionen i utskottsbetänkandet. Riksdagens framställning bereds enligt vad utskottet inhämtat inom regeringskansliet. I sitt av riksdagen nyligen i här aktuell del godkända betänkande KrU 1987/88: 12 (s. 10) har utskottet senast behandlat frågan om det skall inrättas en kultur- och folkrörelsefond, baserad på delar av statens intäkter från spel och lotterier. Utskottet har därvid framhållit att det inte finns skäl för riksdagen att ta något ytterligare initiativ i fondfrågan. Utskottet har vidare framhållit att, så länge de av riksdagen begärda övervägandena om kulturfonder inte föreligger, det inte är påkallat att riksdagen tar ställning till frågan om sådana fonder skall ha ett vidare syfte än vad som förutsattes, då utskottet första gången behandlade frågan. Till det anförda kommer att frågan om inrättande av en kultur- och folkrörelsefond av medel från statens spelintäkter har nära samband med den av utskottet i det föregående behandlade frågan om specialdestinering av inkomster på statsbudgeten.

Med hänsyn till det anförda, och då det enligt utskottets uppfattning inte heller i övrigt finns tillräckliga skäl för att förorda att en parlamentarisk beredning tillsätts, avstyrker utskottet motionen i här aktuell del.

I ett flertal motioner yrkas att frågor som rör förbättrade förutsättningar för folkrörelserna till inkomster av lotterier bör utredas ytterligare. Enligt motionärerna bakom motion Kr412 (fp) – som väckts under den allmänna

motionstiden – bör ett sådant utredningsarbete inriktas på att bingoskatten slopas, att penningvinster införs i bingospel och att folkrörelserna skall få bilda myntspelbolag efter förebild från Finland. Motionärerna vill också att rätten att spela bingo via närradio och viss form av TV blir föremål för utredning. Enligt den likaledes under allmänna motionstiden väckta motionen Kr417 (m) bör regeringen låta utreda hur en större del av spelmarknaden kan öppnas för idrottsrörelsen och andra ideella organisationer med särskild inriktning på ett ökat utrymme åt de lokala föreningarna. Ett utredningsarbete med samma inriktning förordas i motion Kr21 (m). Motionärerna menar att de förslag som lagts fram i propositionen inte är tillräckligt långtgående för att ge de ideella organisationerna det förbättrade ekonomiska utrymme som de behöver.

Utskottet konstaterar att huvuddelen av de frågeställningar som motionärerna önskar få utredda redan har övervägts av lotteriutredningen och att de förslag som motionerna rymmer i viss utsträckning tillgodoses genom de förslag som regeringen lagt fram. När det gäller frågan om bingospel via närradio och kabel-TV vill utskottet erinra om att, med stöd av regeringens bemyndigande, i november 1985 en särskild utredare har tillkallats med uppgift att utreda frågor om sådant spel. Den omständigheten att de förslag som regeringen lägger fram enligt motionärernas mening inte är tillräckligt långtgående motiverar enligt utskottet inte att frågeställningarna ytterligare utreds. Frågan om hur spelmarknaden utvecklas är beroende av i vilken utsträckning föreningarna förmår att utnyttja de ökade möjligheter till intäkter av lotterier och spel som erbjuds genom de ändringar i lotterilagstiftningen som nu beslutas. Utskottet vill förorda att effekten på spelmarknaden av förändringarna avvaktas, innan man tar ställning till frågan om behovet av ytterligare utredningsarbete. Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motionerna Kr412, Kr417 yrkande 3 och Kr21 yrkande 1.

Motionärerna bakom motion Kr21 (m) vill att de ideella organisationerna skall få rätt att utveckla nya spelformer på samma villkor som staten. En av orsakerna, menar motionärerna, till den stora dominans som statens spelbolag har fått på marknaden är att de i realiteten har monopol när det gäller att utveckla nya attraktiva spelformer. Detta är inte riktigt, menar de.

Enligt utskottets mening är frågor som rör hur spelmarknaden skall fördelas mellan berörda parter sådana som det i första hand ankommer på regeringen att ta ställning till i samband med prövning av tillståndsfrågor enligt lotterilagen. Utskottet är inte berett att förorda någon ändring i detta avseende. Motionen avstyrks därför i här aktuell del (yrkande 10).

I motion Kr20 (fp) tas upp en annan fråga som har samband med folkrörelsernas möjligheter att utveckla sin spelverksamhet. Motionärerna vill nämligen att ett folkrörelseägt spelbolag skall kunna ges möjlighet att på lika villkor konkurrera med Trisslotteriet, vilket Penninglotteriet anordnar (yrkande 1).

I likhet med vad som anförs i propositionen konstaterar utskottet att folkrörelserna är oförhindrade att bilda ett samarbetsorgan i form av bolag, stiftelse eller förening för handläggning av lotteri- och spelfrågor. Det

ankommer inte på riksdag eller regering att ta ställning till frågan huruvida folkrörelserna skall bilda ett sådant bolag. Eftersom något folkrörelseägt spelbolag inte finns för närvarande, saknas det enligt utskottets mening anledning att ta ställning till frågan om huruvida ett sådant bolag skall kunna ges rätt att anordna lotterier av det slag som motsvarar Penninglotteriets Trisslotteri. Det får i enlighet med vad som tidigare anförts ankomma på regeringen att i förekommande fall ta ställning till om lotterier med penningvinster kan tillåtas. På grund av det anförda avstyrker utskottet bifall till motionen i här aktuell del.

Eventuella förslag om förändringar i den statliga spelverksamheten bör enligt motionärerna bakom den i det föregående behandlade motionen Kr20 följas av en redovisning för hur folkrörelsernas verksamheter skall kunna tryggas (yrkande 6).

Utskottet vill understryka angelägenheten av att de intentioner som ligger bakom det nu föreliggande förslaget inte äventyras genom en avgörande förändring av den statliga spelverksamheten. Utskottet är emellertid inte berett att förorda en sådan särskild redovisning till riksdagen vid varje enskild förändring av den statliga spelverksamheten som motionärerna vill få till stånd. Utskottet avstyrker därför bifall till motionen i här aktuell del.

Utskottet övergår härefter till att pröva enskildheterna i de förslag regeringen lagt fram i propositionen.

Penningvinster

Enligt lotterilagen får för närvarande vinster i sådana lotterier som anordnas av ideella föreningar inte utgöras av pengar eller värdepapper. När det gäller rikslotterier, dvs. sådana lotterier som får bedrivas inom flera län efter tillstånd av lotterinämnden, får dock medges att vinsterna i viss utsträckning utgörs av värdepapper. Lotterier med penningvinster får för närvarande inte anordnas utan regeringens tillstånd.

Traditionellt sett har lotterier och spel med penningvinster huvudsakligen varit förbehållna staten. Detta har sin grund i spelens attraktivitet. Det har nämligen ansetts att det vid spel med penningvinster kan finnas särskild risk för sociala skadeverkningar. Det har förutsatts att samhället vid utformning av statliga spel och lotterier beaktar dessa risker. Likaså har det ansetts kunna förutsättas att statliga lotterier och spel utformas så att lottköparnas och spelarnas berättigade intressen tillgodoses.

I propositionen föreslås att penningvinster i viss utsträckning skall tillåtas i lokala lotterier, i lotterier som bara bedrivs i ett län samt i bingospel, allt under förutsättning att lotteriet eller bingospelet anordnas av ideella föreningar med allmännyttigt ändamål. För rikslotterier föreslås däremot inte att penningvinster skall tillåtas. Enligt propositionen skall alltså för sådana lotterier även i fortsättningen gälla att endast varuvinster tillåts eller – om tillståndsmyndigheten medger det – vinster i form av värdepapper. Sammanfattningsvis innebär således förslaget i propositionen i fråga om lotterier som anordnas av ideell förening med allmännyttigt ändamål (föreningslotterier) att penningvinster skall tillåtas i andra lotterier än rikslotterier. Högsta vinsten i pengar skall dock i andra lotterier än bingo-

spel inte få uppgå till mer än 500 kr. För bingospel ges genom förslaget i propositionen möjlighet till penningvinster upp till ett värde motsvarande ett halvt basbelopp, eller för närvarande 12 900 kr.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag i fråga om penningvinster i bingospel. Sådant spel svarar för den övervägande delen av folkrörelsernas inkomster från spelmarknaden. År 1986 omsatte bingospelen 1 563 milj. kr. Förslaget i denna del i förening med de i det följande behandlade förslagen om att skatten på bingospel med varuvinster – vilken för år 1986 uppgick till 85 milj. kr. – tas bort och att ett flertal förenklingar av olika slag införs bör leda till att spelet blir mer attraktivt och ge föreningarna betydande möjligheter till ökande inkomster.

Frågor om penningvinster i lotterier tas upp i fyra motioner, nämligen motionerna Kr20 (fp), Kr21 (m), Kr22 (c) och Kr23 (c). De här aktuella motionsyrkandena har det gemensamt att motionärerna vill att betydligt högre penningvinster skall tillåtas i lotterierna än vad regeringen föreslagit. Motionsyrkandenas innehåll framgår av följande sammanställning.

Motion	Lotteri	Penningvinst
Kr20	rikslotterier	högst 100 000 kr.
Kr21	riks-, läns- och lokala lotterier	utan begränsning
Kr22	riks- och länslotterier	utan begränsning
Kr23	riks-, läns och lokala lotterier	högst 500 000 kr.

Utskottet konstaterar att möjligheten till penningvinster i föreningslotterier tveklöst bör kunna medverka till att öka föreningslotteriernas attraktivitet.

Med hänsyn till reformbehovet biträder därför utskottet förslaget att en begränsad jämkning av den princip i fråga om penningvinster som hittills gällt bör göras när det gäller lokala och regionala lotterier. Vid övervägande av i vilken utsträckning som detta bör kunna ske måste man dock, enligt utskottets uppfattning, beakta de sociala konsekvenser som kan bli följden av ett omfattande spel med sådana vinster. Till detta kommer att starka skäl talar för att – med hänsyn till de kontrollsvårigheter som är förenade med skatteplikten för lotterivinster – vinsterna bör begränsas så att de inte uppgår till skattepliktiga belopp. Enligt utskottets uppfattning är de överväganden som ligger till grund för regeringens förslag i fråga om penningvinster välgrundade.

När det gäller rikslotterier föreslås som tidigare anförts inte något införande av penningvinster. Enligt lotterilagen får lotterinämden medge att vinster i viss utsträckning utgörs av värdepapper. Det ankommer på lotterinämden att från fall till fall pröva i vilken utsträckning som detta kan tillåtas. I lagens förarbeten har uttalats att utgångspunkten bör vara att vinsterna i dessa lotterier i allt väsentligt inte skall utgöras av värdepapper. I betänkandet KrU 1985/86:1 konstaterade utskottet att lotterinämden då tillämpade en praxis som innebar att ca 20 % av vinstvärdet fick utgöras av premieobligationer. Utskottet uttalade därvid att lagstiftningen torde ge visst utrymme för en ökning av procentsatsen och att detta sannolikt skulle öka lotteriernas attraktivitet. Vad utskottet sålunda uttalat bör vara vägledande för den framtida bedömningen i detta avseende. Med hänsyn till

möjligheten till vinster i form av värdepapper, och då sådana vinster inte är skattepliktiga, anser inte heller utskottet att det finns skäl att införa penningvinster i rikslotterier.

Vad utskottet i det föregående anför om penningvinster i föreningslotterier innebär att utskottet tillstyrker propositionens förslag och avstyrker följande motioner, nämligen motionerna Kr20 yrkande 4, Kr21 yrkandena 2, 3 och 5, Kr22 yrkande 2 samt Kr23 yrkande 1.

Skatt på lotterivinster

Enligt förslaget i propositionen skall vinst i lotteri som enligt 11 § lotterilagen anordnas av ideell förening vara skattefri.

Med hänvisning till förslag om att penningvinster bör tillåtas utan begränsningar begärs det i motionen Kr21 (m) att regeringen skall återkomma till riksdagen med förslag i fråga om vilken skatt som skall utgå (yrkande 4).

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om att penningvinst i lotteri som anordnas av ideell förening skall vara skattefri. Med hänsyn till den ställning utskottet tagit i fråga om penningvinsternas storlek påkallar motionen i här aktuell del inte någon riksdagens åtgärd.

Skatt på bingospel

Genom de förslag som läggs fram i propositionen slopas skatten på bingo med enbart varuvinster. För bingo med penningvinster föreslås att spel-skatt skall utgå med – i enlighet med vad som för närvarande gäller – 5,5 % av omsättningen. Samtidigt förenklas administrationen i olika hänseenden. Bl. a. läggs bingoskatten om så att den tas ut med 5,5 % av tillståndsbeloppet. Skatten skall betalas sex månader efter den dag då tillståndet började gälla. För närvarande sker redovisningen i tvåmånadersperioder med hänsyn till den faktiska omsättningen.

I motion Kr21 (m) yrkas att även bingospel med penningvinster befrias från skatt (yrkande 8). Motionärerna anser att regeringens förslag inte är tillräckligt långtgående och kritiserar även utformningen av förslaget, nämligen för att det innebär att skatten skall betalas i förskott på belopp som inte behöver stå i överensstämmelse med den faktiska omsättningen. Yrkandena 2 och 3 i motion Kr20 (fp) och yrkande 6 i motion Kr23 (c) innebär att skatten skall bestämmas till 3 % av omsättningen och kunna erläggas i efterskott. Motionärerna åberopar bl. a. att lotteriutredningen föreslagit att skatten i överensstämmelse med önskemål från såväl föreningar och serviceföretag som riksskatteverket borde slopas eller i vart fall sättas ned till 3 %. I motion Kr417 (m) yrkas att bingoskatten slopas.

I yttrande till kulturutskottet har skatteutskottet förklarat sig dela den i propositionen framförda uppfattningen att penningvinster med så höga belopp, som enligt förslaget kommer att tillåtas i bingo, bör beskattas oavsett i vilken spelform de förekommer. Enligt skatteutskottets mening bör utgångspunkten även i fortsättningen vara att skatten sammanlagt bör

motsvara lotterivinstskatten, och skäl saknas att ompröva de beräkningar enligt vilka skattesatsen då bör vara 5,5 %.

Kulturutskottet har i det föregående tillstyrkt regeringens förslag när det gäller slopande av skatten på bingo med varuvinster och när det gäller införandet av penningvinster i bingospel. Med hänsyn till den betydande del av folkrörelsernas inkomster från spelverksamhet som bingospelet svarar för bör dessa åtgärder, som utskottet redan understrukit, ge föreningarna betydande möjligheter till ökade inkomster. Enligt utskottets uppfattning är emellertid en ytterligare förbättring av dessa möjligheter angelägen mot bakgrund av den för folkrörelserna negativa utvecklingen på spelmarknaden. En lägre skattesats även på bingospel med penningvinster ligger också i linje med regeringens förslag i övrigt, nämligen att folkrörelserna skall ges ökade möjligheter till inkomster från lotterier och spel genom en kombination av åtgärder som syftar till att dels göra folkrörelsernas lotterier mer attraktiva, dels öka föreningarnas utbyte av spelverksamheten.

Utskottet är inte berett att förorda att bingospelet ges en sådan särställning i skattehänseende som ett slopande av skatten i sin helhet skulle innebära. Den av skatteutskottet framhållna utgångspunkten för beräkningen av skatten, att skatten på bingo bör motsvara lotterivinstskatten, bör emellertid enligt kulturutskottet inte hindra en sänkning av skatten till 3 %. Det anförda innebär att utskottet tillstyrker motionerna Kr20 yrkande 2 och Kr23 yrkande 6 såvitt yrkandena avser sänkning av skatten. Även motionerna Kr21 yrkande 8 och Kr417 yrkande 6 tillgodoses i viss mån genom utskottets ställningstagande.

Enligt utskottets uppfattning innebär förslaget i propositionen, att skatten skall utgå på tillståndsbeloppet i stället för på omsättningen och att skatten skall betalas på en gång efter sex månader, betydande förenklingar av förfarandet, såväl för föreningarna som för riksskatteverket. Som motionärerna bakom motionerna Kr20 och Kr23 påpekar innebär förslaget emellertid även vissa nackdelar för föreningarna. För- och nackdelar med förslaget i denna del diskuteras närmare i skatteutskottets yttrande.

En icke oväsentlig nackdel med förslaget i propositionen är att skatten tas ut på ett tillståndsbelopp som inte behöver överensstämma med den faktiska omsättningen. Genom att, som skatteutskottet föreslår, komplettera den föreslagna ordningen med en regel om rätt till nedsättning av skatten, i de fall där omsättningen i praktiken blir väsentligt lägre än den medgivna, skulle visserligen olägenheterna bli betydligt mindre. Vissa betänkligheter av angivet slag mot den föreslagna ordningen skulle dock alltså kvarstå.

Enligt kulturutskottets mening bör det vara möjligt att förena fördelarna med regeringens förslag med en ordning som tillgodoser önskemålet att skatten utgår på den faktiska omsättningen. Detta bör kunna ske genom att skatten – under förutsättning att bingotillstånd ges för kalenderår – i princip fastställs och betalas på följande sätt.

I samband med att tillstånd till bingospel ges bestäms skatten preliminärt till 3 % av det omsättningsbelopp som tillstånd meddelas för. Av den sålunda bestämda preliminära skatten betalas 50 % på en bestämd upp-

bördsdag under juli månad. På grundval av deklaration i januari påföljande år bestäms sedan den slutliga skatten efter den faktiska omsättningen för de spel som bedrivits under tillståndsperioden. Inbetalning av skatten sker sedan med avdrag för erlagd preliminär skatt.

Utskottets i det föregående redovisade ställningstaganden i fråga om bingoskatt bör, såvitt avser slopande av skatt på bingospel med varuvinster och skattesatsen för skattepliktigt bingospel, föranleda riksdagen att i dessa hänseenden anta ändringar i den nu gällande lydelsen av lagen om skatt på spel.

När det gäller utskottets ställningstagande i övrigt bör det enligt utskottets uppfattning ankomma på regeringen att återkomma till riksdagen med förslag till lag om ändring i lagen om skatt på spel och de övriga lagar som berörs härav i enlighet med de principer som utskottet angivit. Vad utskottet anfört i fråga om förslag från regeringen bör riksdagen med anledning av motionerna Kr20 yrkande 3 och Kr23 yrkande 6 delvis och med avslag på propositionen i motsvarande del som sin mening ge regeringen till känna.

Slopande av tillståndsplikten för vissa lotterier

I propositionen föreslås att tillståndsplikten för lokala föreningslotterier skall slopas utom när det gäller lotterier som bedrivs från fast försäljningsställe. I stället för tillstånd införs dels en registreringsskyldighet, dels en rätt att också utan registrering anordna lotterier under vissa närmare angivna förutsättningar.

Utskottet tillstyrker förslagen såvitt avser slopande av tillståndsplikten för lotterier och de särskilda föreskrifter som föreslås gälla för att lotterier skall få anordnas enbart efter registrering. Förslaget i denna del bör kunna innebära betydande administrativa förenklingar för föreningarna.

Motionärerna bakom motion Kr19 (fp) och motion Kr23 (c) vänder sig mot att det görs undantag från slopandet av tillståndsplikten beträffande lotterier som bedrivs från fast försäljningsställe. Enligt motionärerna innebär regeringens förslag i den delen en stor arbetsbelastning och administrativt krångel för föreningarna. Undantaget förtar värdet av den föreslagna förenklingen, menar man.

Utskottet konstaterar att enligt vad som närmare utvecklas i propositionen det ifrågavarande undantaget är motiverat av önskvärdheten att öka föreningslivets inflytande över den lotterimarknad som avser försäljning av lotter från fasta försäljningsställen och av en strävan att föreningar skall komma bort från beroendet av särskilda serviceföretag. Till följd av överlåtelse från kommun eller kontrakt med lokal innehavaren disponerar sådana företag i dag i stor utsträckning försäljningsställena. Förslaget i denna del syftar således till att de intäkter som lotteriverksamheten ger verkligen skall tillfalla den förening som anordnar lotteriet. Enligt propositionen (s. 20) bör tillstånd normalt inte ges till lotteri med försäljning från fast försäljningsställe, om platsen bara blir tillgänglig genom utnyttjande av serviceföretag.

Utifrån önskvärdheten av att de intäkter som lotteriverksamheten ger

verkligen tillfaller den förening som anordnar lotteriet tillstyrker utskottet förslaget om att tillståndsplikten behålls i fråga om lotterier som genomförs från fasta försäljningsplatser. Med sådana försäljningsplatser avses främst lottkiosker placerade på torg eller affärsgator samt lottstånd och lottautomater i varuhus och andra affärslokaler. Om en förening tillfälligtvis, exempelvis under en tävlingsdag på en idrottsplats, sätter upp en lottförsäljningskur eller ett regnskydd är det inte fråga om fast försäljningsplats i den aktuella bestämmelsens mening.

Med hänsyn till de i motionerna påtalade olägenheterna med tillståndsplikt och önskvärdheten att i största möjliga utsträckning underlätta för föreningarna anser utskottet att med fast försäljningsplats endast skall avses sådan i det föregående bestämd plats som blir tillgänglig för föreningen genom att föreningen utnyttjar ett serviceföretag. Detta bör framgå av lagtexten.

Genom detta ställningstagande tillgodoses i viss mån motionerna Kr19 och Kr23 yrkande 2.

Prövningen av lokala lotterier m. m.

Enligt vad som föreslås i propositionen skall tillstånds- och registreringsprövning av lokala lotterier i fortsättningen göras av den kommunala nämnd som kommunen bestämmer. Enligt förslaget skall också tillsyn över lotterier, som anordnas efter registrering eller efter tillståndsprövning av kommunen, i fortsättningen utövas av kommunen.

Motionärerna bakom motionerna Kr20 (fp), Kr 21(m) och Kr22 av Alf Svensson (c) vänder sig mot att kommunen skall överta ansvaret för registrering och åtgärder för tillstånd och kontroll av lotterier. De menar att dessa uppgifter bör ligga kvar hos polismyndigheten resp. länsstyrelsen, eftersom dessa myndigheter redan har den erforderliga kompetensen. Motionärerna menar att det är onödigt att kommunen skall behöva bygga upp sådan kompetens på området.

Utskottet konstaterar att lotteriutredningens förslag innebar att prövningen skulle göras av länsstyrelsen. I propositionen framhålls emellertid att det medför vissa nackdelar att flytta ärenden från en lokal till en regional myndighet. Att lotterianordnarna kan vända sig till en lokal myndighet har fördelar framför allt genom närheten till denna. En lokal myndighet har, framhålls det i propositionen, som regel också en mycket större kännedom om de aktuella föreningarna, och det är en stor fördel om denna kompetens kan utnyttjas.

Utskottet instämmer i regeringens uppfattning och avstyrker motionerna Kr20 yrkande 5, Kr21 yrkande 6 och Kr22 yrkande 3.

Bingospel och egentligt lotteri i närradio eller kabeltelevision

I propositionen föreslås att i lotterilagen intas en ny bestämmelse av innehåll att bingospel, som får anordnas med stöd av 11 §, inte får bedrivas

i närradio eller kabeltelevision. Denna bestämmelse saknar motsvarighet i den nu gällande lotterilagen.

Motionärerna bakom motion Kr23 (c) motsätter sig förslaget och anför att det genom bestämmelsen i praktiken införs förbud mot bingo i närradio (yrkande 3).

Utskottet konstaterar att den föreslagna bestämmelsen innebär att prövningen av frågan om tillstånd till bingospel i närradio eller kabeltelevision flyttas från lotterinämden och länsstyrelsen till regeringen. Det ankommer nämligen enligt 4 § lotterilagen på regeringen att pröva frågor om tillstånd till lotterier i andra fall än som särskilt anges i lagen. Utskottet tillstyrker förslaget. Enligt utskottets mening finns det emellertid inte anledning till ett annat synsätt när det gäller egentligt lotteri. Det bör således ankomma på regeringen att ta ställning även till frågan om huruvida egentligt lotteri bör få förekomma i sådana medier. Utskottet anser att, som en följd av det anförda i stället för den föreslagna bestämmelsen i en ny paragraf med beteckningen 11 a, en bestämmelse bör införas i en ny paragraf med beteckningen 15 a, som innebär att varken bingospel enligt 11 § eller egentligt lotteri enligt 11 eller 14 § får bedrivas i närradio eller kabeltelevision. Det anförda innebär samtidigt att utskottet avstyrker bifall till motionen i här aktuell del.

Automatspel

Ett principiellt förbud mot automatspel som ger vinst i form av pengar, värdebevis, spelpoletter eller liknande infördes 1979 i den då gällande lotteriförordningen. Vid tillkomsten av 1982 års lotterilag ansåg departementschefen att förbudet borde fortsätta att gälla. I den nu aktuella propositionen föreslås inte någon ändring i detta avseende.

I motionerna Kr17 (m) och Kr21 (m) begärs att förbudet mot spel på enarmade banditer skall upphävas.

Utskottet vill erinra om att i 1972 års lotteriutredning (Ds H 1976:3), som låg till grund för förbudet mot enarmade banditer, konstaterades att övertygande belägg föreligger för att kritiken mot enarmade banditer är berättigad. Utredningen slog vidare fast att spel på enarmade banditer orsakar betydande problem för många människor, särskilt för sådana som tillhör inkomstsvaga grupper och för dem som i sin yrkesutövning kommer i kontakt med spelapparater. Enligt utskottets uppfattning har det inte framkommit några skäl som motiverar ett borttagande av förbudet mot utbetalningsautomater. Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet bifall till motionerna Kr17 och Kr21 yrkande 7.

Vissa övriga frågor

Enligt 11 § lotterilagen gäller att bingospel eller egentligt lotteri får anordnas av svensk juridisk person som är ideell förening och som har till huvudsakligt syfte att främja allmännyttigt ändamål inom landet. Vidare gäller bl. a. att föreningen i sin verksamhet huvudsakligen skall tillgodose ändamål av angivet slag samt att föreningen inte får vägra någon inträde

som medlem såvida det inte med hänsyn till arten eller omfattningen eller syftet med föreningen eller av annan orsak finns särskilda skäl för det.

Motionärerna bakom motionerna Kr401 (m) och Kr24 (c) vill att till förmån för samhällsnyttig verksamhet *kretsen av arrangörer* som får anordna lotterier med stöd av bestämmelsen i 11 § lotterilagen skall vidgas. Enligt motion Kr401 bör lotteriets syfte vara avgörande för tillståndsgivningen. Motionären bakom motion Kr24 anser att med begreppet ideell förening i 11 § skall förstås även lokala fackliga föreningar och organisationer.

Med hänsyn till vad som inledningsvis anförts om behovet av åtgärder för att förbättra folkrörelsernas möjligheter till inkomster från spelverksamhet anser utskottet att de reformer som nu bör komma i fråga helt skall inriktas på folkrörelserna så som dessa i lotterilagens mening definieras genom den nu gällande lydelsen av 11 § lotterilagen. Utskottet avstyrker av den anledningen bifall till motionerna.

Enligt motion Kr407 (m) skulle det vara värt att pröva att i Malmö driva *kasino* efter internationell förebild, och enligt motion Kr419 (m) bör riksdagen hos regeringen begära förslag om ändring i lotterilagen som ger möjlighet att tillåta spelkasinon.

På hemställan av utskottet (senast i KrU 1987/88:2) har riksdagen avslagit motioner som syftat till utredning om statligt initiativ till tillkomsten av spelkasinon i Sverige. Utskottet har därvid hänvisat till den så gott som enhälliga kritik som ett år 1974 av punktskatteutredningen framlagt förslag om kasinon utsattes för; främst hade därvid framhållits risken för sociala vådor av att kasinon etablerades. Enligt utskottets mening har det inte inträffat någon omständighet som ger anledning till ett ändrat ställningstagande till frågan om huruvida det skall vara tillåtet att bedriva kasinoverksamhet av internationell typ i Sverige. Motionerna avstyrks följaktligen.

I propositionen föreslås inte någon ändring i de *ansvarsregler* som finns i lotterilagen. Till böter eller fängelse högst ett år döms enligt dessa regler bl. a. dem som uppsåtligen eller av oaktsamhet olovligen anordnar ett lotteri.

Enligt huvudregeln är det alltså den som anordnar ett lotteri som är ansvarig för detta. Brottsbalkens regler om fleras medverkan till brott är emellertid analogiskt tillämpliga. Enligt dessa skall till ansvar för viss gärning dömas inte bara den som utfört gärningen utan också annan som främjat gärningen med råd eller dåd. Ansvar för medverkan förutsätter att den straffbelagda handlingen har kommit till utförande.

Utskottet vill framhålla att det i viss utsträckning förekommer att i strid mot lotterilagens bestämmelser lotterier anordnas med penningvinster. I dessa har lottsedlarna ofta en sådan utformning att det redan av dessa framgår att de är avsedda för lotterier som uppenbarligen inte får anordnas. Det kan mot denna bakgrund finnas anledning att överväga behovet av att införa en särskild bestämmelse om ansvar för den som förser arrangören med lotterna. Syftet med en sådan bestämmelse skulle vara att förhindra att sådana lotterier anordnas. Som angetts ovan krävs för ansvar enligt de nuvarande bestämmelserna att ett lotteri har kommit till stånd.

Frågan har enligt vad utskottet inhämtat uppmärksamrats inom rege-

Hemställan

Utskottet hemställer

1. *beträffande frågan om avslag på proposition 1987/88:141 och begäran om en ny utredning*

att riksdagen avslår motion 1987/88:Kr18,

2. *beträffande överväganden om överförande av medel från statens spelverksamhet till ideella föreningar*

att riksdagen avslår motionerna 1987/88:Kr404 yrkande 1, 1987/88:Kr409 yrkande 4, 1987/88:Kr411 yrkande 2 och 1987/88:Kr417 yrkande 4,

3. *beträffande begäran om anslag till idrottsrörelsen*

att riksdagen avslår motion 1987/88: Kr417 yrkande 5

4. *beträffande lotterier med direktdragning*

att riksdagen avslår motionerna 1987/88:Kr409 yrkande 3, 1987/88:Kr21 yrkande 9, 1987/88:Kr22 yrkande 1 och 1987/88:Kr23 yrkandena 4 och 5,

5. *beträffande utredning om en kultur- och folkrörelsefond m. m.*

att riksdagen avslår motion 1987/88:Kr23 yrkande 7,

6. *beträffande ytterligare utredningar på lotteriområdet*

att riksdagen avslår motionerna 1987/88:Kr412, 1987/88:Kr417 yrkande 3 och 1987/88:Kr21 yrkande 1,

7. *beträffande nya spelformer*

att riksdagen avslår motion 1987/88:Kr21 yrkande 10,

8. *beträffande ett folkrörelseägt spelbolag m. m.*

att riksdagen avslår motion 1987/88:Kr20 yrkande 1,

9. *beträffande viss redovisning till riksdagen*

att riksdagen avslår motion 1987/88:Kr20 yrkande 6,

10. *beträffande penningvinster i riks-, regionala och lokala lotterier*

att riksdagen med bifall till propositionen och med avslag på motionerna 1987/88:Kr20 yrkande 4, 1987/88:Kr21 yrkandena 2, 3 och 5, 1987/88:Kr22 yrkande 2 och 1987/88:Kr23 yrkande 1 godkänner vad utskottet anför,

11. *beträffande lotterier som bedrivs från fasta försäljningsplatser*

att riksdagen med anledning av propositionen och motionerna 1987/88:Kr19 och 1987/88:Kr23 yrkande 2 godkänner vad utskottet anför,

12. *beträffande lagtexten såvitt avser bl. a. penningvinster och fasta försäljningsplatser*

att riksdagen antar det i propositionen framlagda förslaget till lag om ändring i lotterilagen (1982:1011) såvitt avser 12 och 14 §§ med den

ändringen att 14 § erhåller i bilaga 2 som *Utskottets förslag* betecknade lydelse,

13. beträffande *handhavandet av frågor om tillstånd, registrering och tillsyn i fråga om vissa lotterier*

att riksdagen med bifall till propositionen och med avslag på motionerna 1987/88:Kr20 yrkande 5, 1987/88:Kr21 yrkande 6 och 1987/88:Kr22 yrkande 3 antar det i propositionen framlagda förslaget till lag om ändring i lotterilagen såvitt avser 13, 15, 25 och 31 §§ samt 3. och 4. övergångsbestämmelserna,

14. beträffande *vidgande av arrangörskretsen*

att riksdagen avslår motionerna 1987/88:Kr401 och 1987/88:Kr24,

15. beträffande *lotteri i närradio eller kabeltelevision*

att riksdagen med anledning av propositionen och med avslag på motion 1987/88:Kr23 yrkande 3 *dels* beslutar att 11 a § skall utgå ur förslaget till lag om ändring i lotterilagen, *dels* beslutar att i lotterilagen skall införas en ny paragraf, 15 a §, med i bilaga 2 som *Utskottets förslag* betecknade lydelse, *dels* antar sådan ändring av ingressen till det i propositionen framlagda förslaget till lag om ändring i lotterilagen som föranleds härav, *dels ock* antar 11 § förslaget till lag om ändring i lotterilagen med den ändringen att paragrafen erhåller i bilaga 2 som *Utskottets förslag* betecknade lydelse,

16. beträffande *visst automatspel*

att riksdagen avslår motionerna 1987/88:Kr17 och 1987/88:Kr21 yrkande 7,

17. beträffande *spelkasinon*

att riksdagen avslår motionerna 1987/88:Kr407 och 1987/88:Kr419,

18. beträffande *förslaget i övrigt till lag om ändring i lotterilagen*

att riksdagen antar det i propositionen framlagda förslaget till lag om ändring i lotterilagen, i den mån förslaget inte omfattas av vad utskottet hemställt ovan,

19. beträffande *skatt på lotterivinster*

att riksdagen med bifall till propositionen och med avslag på motion 1987/88:Kr21 yrkande 4 antar det i propositionen framlagda förslaget till lag om ändring i lagen (1928:376) om skatt på lotterivinster,

20. beträffande *beskattningen av bingospel m. m.*

att riksdagen med anledning av propositionen och motionerna 1987/88:Kr20 yrkandena 2 och 3, 1987/88:Kr21 yrkande 8, 1987/88:Kr23 yrkande 6 och 1987/88:Kr417 yrkande 6 *dels* avslår det i propositionen framlagda förslaget till lag om ändring i lagen (1972:820) om skatt på spel såvitt avser 6, 11 och 12 §§ och övergångsbestämmelsen, *dels* antar förslaget såvitt avser 1 och 10 §§ med den ändringen att 10 § erhåller i bilaga 2 som *Utskottets förslag* betecknade lydelse, *dels* avslår det i propositionen framlagda förslaget till lag om ändring i lagen om (1984:151) om punktskatter och prisregleringsavgifter, *dels ock* beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad utskottet anfört i fråga om uppbörd m. m. av bingoskatt.

På kulturutskottets vägnar

Ingrid Sundberg

Närvarande: Ingrid Sundberg (m), Ing-Marie Hansson (s), Maja Bäckström (s), Jan-Erik Wikström (fp), Berit Oscarsson (s), Lars Ahlmark (m), Anders Nilsson (s), Sylvia Pettersson (s), Erkki Tammenoksa (s), Kerstin Göthberg (c), Margareta Fogelberg (fp), Jan Hyttring (c), Håkan Stjernlöf (m), Inga Lantz (vpk) och Björn Kaaling (s).

Reservationer

1. Överväganden om överförande av medel från statens spelverksamhet till ideella föreningar (mom. 2)

Ingrid Sundberg, Lars Ahlmark och Håkan Stjernlöf (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 9 börjar med "Utskottet har" och slutar med "yrkande 4" bort ha följande lydelse:

I motion Kr417 framhålls att staten kommande budgetår beräknas kunna tillgodogöra sig ett överskott från spelverksamhet på nästan 2,5 miljarder kronor, varav 1,5 miljarder kronor avser tipsmedel och 1 miljard kronor lotterimedel. I likhet med motionärerna konstaterar utskottet att Tips-tjänsts spelverksamhet i stor utsträckning bygger på idrottsrörelsens egna aktiviteter. Genom olika punktinsatser och genom sponsring går visserligen en del av Tipstjänsts medel redan i dag till idrotten. Utskottet delar emellertid motionärernas uppfattning att en mera generell och uthållig form för ytterligare överförande av medel från Tipstjänst till idrotten bör införas, exempelvis genom att en summa svarande mot en viss andel av överskottet från Tipstjänsts spelverksamhet går till idrottsrörelsen. Medlen bör i första hand kanaliseras så att de lokala föreningarna gynnas. I enlighet med vad motionärerna föreslår bör regeringen uppta överläggningar med Riksidrottsförbundet för att diskutera omfattning och fördelningsprinciper. Vad utskottet anfört bör riksdagen med bifall till motion Kr417 yrkande 4 som sin mening ge regeringen till känna. Genom utskottets ställningstagande tillgodoses i viss mån motionerna Kr404 yrkande 1 och Kr409 yrkande 4 och i någon mån även motion Kr411 yrkande 2. Utskottet är emellertid inte berett att förorda ett överförande av medel av sådan omfattning som föreslås i sistnämnda motion.

dels att moment 2 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

2. *beträffande överväganden om överförande av medel från statens spelverksamhet till ideella föreningar*

att riksdagen med bifall till motion 1987/88:Kr417 yrkande 4 och med anledning av motionerna 1987/88:Kr404 yrkande 1, 1987/88:Kr409 yrkande 4 och 1987/88:Kr411 yrkande 2 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

2. Överväganden om överförande av medel från statens spelverksamhet till ideella föreningar (mom. 2)

KrU 1987/88:22

Kerstin Göthberg och Jan Hyttring (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 9 börjar med "Utskottet har" och slutar med "yrkande 4" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar den uppfattning som framförs i motion Kr409, nämligen att för det fall riksdagen beslutar att staten även i fortsättningen skall få bedriva spel och lotterier som inkräktar på föreningars möjlighet till inkomster av sådan verksamhet, föreningslivet bör få del av dessa inkomster genom att t. ex. nettovinsten av Triss- och jokerlotterierna tillförs folkrörelserna. Utskottet tillstyrker följaktligen bifall till motion Kr409 yrkande 4. Genom detta ställningstagande tillgodoses i viss mån motionerna Kr404 yrkande 1, Kr417 yrkande 4 samt Kr411 yrkande 2.

dels att moment 2 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

2. beträffande *överväganden om överförande av medel från statens spelverksamhet till ideella föreningar*

att riksdagen med bifall till motion 1987/88:Kr409 yrkande 4 och med anledning av motionerna 1987/88:Kr404 yrkande 1, 1987/88:Kr411 yrkande 2 och 1987/88:Kr417 yrkande 4 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför,

3. Överväganden om överförande av medel från statens spelverksamhet till ideella föreningar (mom. 2)

Inga Lantz (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 9 börjar med "Utskottet har" och slutar med "yrkandena 4" bort ha följande lydelse:

Utskottet har upprepade gånger i av riksdagen godkända betänkanden uttalat bl. a. att idrotten har rätt till ett betydande samhällsstöd oberoende av att den via tipsverksamheten tillför statsverket inkomster. Detta uttalande äger fortfarande giltighet. Denna ståndpunkt har emellertid främst betydelse i ett läge då tipsmedlen skulle vara av en storlek som understeg vad som krävdes för att ge idrotten ett rimligt stöd. Numera överstiger Tipstjänsts årliga vinst 1 miljard kronor. Det direkta stödet till idrotten uppgår endast till något mer än 200 milj. kr., vartill kommer framför allt det särskilda ungdomsstödet. Med hänsyn till idrottens stora betydelse för ungdomen bör stödet till idrotten successivt trappas upp. Regeringen bör i enlighet med vad som föreslås i motion Kr411 snabbbehandla frågan om tipsmedlens användning och framlägga förslag om hur ett anslag motsvarande tipsmedlens storlek årligen kan tillföras idrotts- och friluftslivet. Genom detta ställningstagande tillgodoses även motionerna Kr404 yrkande 1, Kr417 yrkande 4 och Kr409 yrkande 4.

dels att moment 2 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

2. beträffande *överväganden om överförande av medel från statens spelverksamhet till ideella föreningar*

att riksdagen med bifall till motion 1987/88:Kr411 yrkande 2 och med anledning av motionerna 1987/88:Kr404 yrkande 1, 1987/88:Kr409 yrkande 4 och 1987/88:Kr417 yrkande 4 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför,

KrU 1987/88:22

4. Begäran om anslag till idrottsrörelsen (mom. 3)

Ingrid Sundberg, Lars Ahlmark och Håkan Stjernlöf (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 9 börjar med "Utskottet är" och slutar med "avstyrks därför" bort ha följande lydelse:

I enlighet med vad som anförs i motion Kr417 bör en generell och uthållig form för ytterligare överföring av medel från Tipstjänst till idrotten övervägas. Utskottet delar emellertid den i motionen framförda uppfattningen att en del av Tipstjänsts överskott redan under kommande budgetår bör överföras till idrottsrörelsen för att gå till i första hand de lokala föreningarna. Regeringen bör därför återkomma med förslag om att 4,9 milj. kr. skall anvisas på tilläggsbudget för ändamålet.

dels att moment 3 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

3. beträffande *begäran om anslag till idrottsrörelsen*

att riksdagen med anledning av motion 1987/88:Kr417 yrkande 5 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför,

5. Lotterier med direktdragning (mom. 4)

Ingrid Sundberg (m), Jan-Erik Wikström (fp), Lars Ahlmark (m), Margareta Fogelberg (fp) och Håkan Stjernlöf anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 10 börjar med "Enligt utskottets" och slutar med "yrkande 9" bort ha följande lydelse:

I enlighet med vad utskottet framhållit i det föregående utvisar uppgifterna om utvecklingen under den senaste tioårsperioden en kraftig minskning av folkrörelsernas andel av spelmarknaden. Ett steg i riktning mot att en större del av spelmarknaden öppnas för de ideella föreningarna skulle vara att dessa fick möjlighet att bedriva lotterier som motsvarar Penninglotteriets Trisslotteri. Utskottet delar därför den i motion Kr21 framförda uppfattningen att regeringen snarast bör återkomma till riksdagen med förslag som möjliggör detta. Utskottet tillstyrker följaktligen bifall till motionen i här aktuell del (yrkande 9). Utskottet är emellertid inte berett att förorda att endast de ideella organisationerna skall ha rätt att bedriva spel av den typ som Trisslotteriet utgör eller att detta spel skall överföras till folkrörelserna. Motionerna Kr409 yrkande 3, Kr22 yrkande 1 och Kr23 yrkandena 4 och 5 avstyrks följaktligen.

dels att moment 4 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

4. beträffande *lotterier med direktdragning*

att riksdagen med bifall till motion 1987/88:Kr21 yrkande 9 och med avslag på motionerna 1987/88:Kr409 yrkande 3, 1987/88:Kr22 yrkande 1 och 1987/88:Kr23 yrkandena 4 och 5 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför,

KrU 1987/88:22

6. Lotterier med direktdragning (mom. 4)

Kerstin Göthberg och Jan Hyttring (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 10 börjar med "Enligt utskottets" och slutar med "yrkande 9" bort ha följande lydelse:

I motion Kr409 framhålls att idrottsrörelsens andel av spelmarknaden har minskat genom de statliga spelens expansion, nu senast med Trisslotterierna och Tipstjänsts vadslagning. Som påpekas i motionen har staten inte tidigare ägnat sig åt spel om penningvinster med direktdragning. Utskottet delar motionärernas uppfattning att en reglering av den statliga spelverksamheten bör läggas fast som innebär att spel med direktdragning förbehålls folkrörelserna. Som en följd härav bör Trisslotterierna snarast överföras till folkrörelserna. Det får ankomma på regeringen att återkomma till riksdagen med förslag av denna innebörd. Det anförda bör utskottet med anledning av motionerna Kr409 yrkande 3, Kr22 yrkande 1, Kr23 yrkandena 4 och 5 samt Kr21 yrkande 9 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 4 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

4. *beträffande lotterier med direktdragning*

att riksdagen med anledning av motionerna 1987/88:Kr409 yrkande 3, 1987/88:Kr21 yrkande 9, 1987/88:Kr22 yrkande 1 samt 1987/88:Kr23 yrkandena 4 och 5 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför,

7. Utredning om en kultur- och folkrörelsefond m. m. (mom. 5)

Kerstin Göthberg och Jan Hyttring (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 10 börjar med "När det" och slutar med "aktuell del" bort ha följande lydelse:

Motionärerna bakom motion Kr23 framhåller att den nu aktuella propositionen inte kan utgöra underlag för att lägga fast samhällets politik på längre sikt på det aktuella området.

Utskottet delar motionärernas uppfattning om att en parlamentarisk beredning bör tillsättas med uppgift att framlägga förslag på de områden som motionärerna pekar på. I sammanhanget vill utskottet erinra om att riksdagen på hemställan av utskottet tidigare har gett regeringen till känna vissa synpunkter om närmare överväganden av möjligheten att skapa en eller flera kulturfonder (se KrU 1985/86:18 s. 16–17). Utvecklingen på lotterimarknaden – bl. a. genom Penninglotteriets långtgående intrång på kvicklotterisidan (Triss), vilken tidigare varit förbehållen folkrörelserna – har ytterligare accentuerat behovet av ett fortsatt statligt stöd till folkrörel-

serna. Staten har genom sin väl utbyggda organisation för de statliga lotterierna en mycket effektiv apparat för marknadsföring, och det framstår som naturligt och rimligt att denna apparat utnyttjas även för att ge ett ökat stöd åt folkrörelserna, likaväl som åt kulturen. Utskottet anser visserligen att försiktighet bör iaktas då det gäller specialdestinering av vissa inkomster på statsbudgeten, men med hänsyn till det nära sambandet mellan resultatet av de statliga lotterierna och resultatet av folkrörelselotterierna bör det enligt utskottets mening inte finnas något principiellt hinder för att en kultur- och folkrörelsefond baserad på vinstmedel från statlig spelverksamhet inrättas. I sammanhanget erinrar utskottet om Kulturlotteriet, där visserligen överskottet tillförs staten men specialdestineras till kulturella ändamål.

I enlighet med det anförda bör riksdagen med bifall till motion Kr23 yrkande 7 ge regeringen till känna att en parlamentarisk beredning bör tillsättas med uppgift att framlägga förslag om en kultur- och folkrörelsefond, inrättad av medel från statens spelintäkter, att precisera statens och folkrörelsernas roll på spelområdet och att framlägga förslag som syftar till att vid 1990-talets mitt relationerna mellan folkrörelserna och statens spelomsättning blir densamma som år 1975, dvs. 1/3–2/3.

dels att moment 5 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

5. beträffande *utredning om en kultur- och folkrörelsefond m. m.*
att riksdagen med bifall till motion 1987/88:Kr23 yrkande 7 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför,

8. Ytterligare utredningar på lotteriområdet (mom. 6)

Ingrid Sundberg (m), Jan-Erik Wikström (fp), Lars Ahlmark (m), Margareta Fogelberg (fp) och Håkan Stjernlöf (m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 11 börjar med "Utskottet konstaterar" och slutar med "yrkande 1" bort ha följande lydelse:

Den i det föregående redovisade expansionen på spelmarknaden har främst skett genom de nya spelformer som introducerats av AB Tipstjänst och Penninglotteriet. En ökad grad av egen finansiering inom idrottsrörelsen förutsätter, som framhålls i motionerna Kr412 och Kr417, att en större del av den totala spelmarknaden görs tillgänglig. De förslag som lämnas i lotteriutredningens betänkande är i detta avseende inte av tillräcklig omfattning. De förslag som lämnas i propositionen är än mer begränsade. Mot denna bakgrund delar utskottet den i motionerna Kr21, Kr412 och Kr417 framförda uppfattningen att regeringen snarast bör utreda hur en större del av spelmarknaden kan öppnas för idrottsrörelsen och andra ideella organisationer. Det anförda bör riksdagen med anledning av motionerna Kr412, Kr417 yrkande 3 och Kr21 yrkande 1 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 6 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

6. beträffande *ytterligare utredningar på lotteriområdet*
att riksdagen med anledning av motionerna 1987/88:Kr412,

9. Nya spelformer (mom. 7)

Ingrid Sundberg, Lars Ahlmark och Håkan Stjernlöf (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 11 börjar med "Enligt utskottets" och slutar med "(yrkande 10)" bort ha följande lydelse:

Utskottet instämmer i motionärernas uppfattning att de ideella organisationerna bör få förstärkta möjligheter att utveckla sin spelverksamhet. Det bör ankomma på regeringen att återkomma till riksdagen med förslag på hur en sådan rätt skall kunna tillförsäkras de ideella organisationerna.

dels att moment 7 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

7. beträffande *nya spelformer*

att riksdagen med anledning av motion 1987/88:Kr21 yrkande 10 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför,

10. Ett folkrörelseägt spelbolag m. m. (mom. 8, motiveringen)

Ingrid Sundberg, Lars Ahlmark och Håkan Stjernlöf (alla m) anser att den del av utskottets yttrande som på s. 11 börjar med "I likhet" och på s. 12 slutar med "aktuell del" bort ha följande lydelse:

I likhet med (= utskottet 11 rader) Trisslotteri. På grund av det anförda avstyrker utskottet bifall till motionen i här aktuell del.

11. Viss redovisning till riksdagen (mom. 9)

Jan-Erik Wikström och Margareta Fogelberg (båda fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 12 börjar med "Utskottet vill" och slutar med "aktuell del" bort ha följande lydelse:

I enlighet med vad som framhålls i motionen är det angeläget att riksdagen får möjlighet att följa utvecklingen på spelmarknaden. Om staten fortsätter att bygga ut sin andel av marknaden i samma takt som skett de senaste åren kan föreningslivet få svårigheter att återta sina marknadsandelar trots de förbättringar för föreningarna som utskottet nu förordar. Utskottet delar mot denna bakgrund motionärernas uppfattning att eventuella förslag till förändringar av den statliga spelverksamheten bör följas av redovisning till riksdagen av hur folkrörelsernas andel av verksamheten skall kunna tryggas. Utskottet tillstyrker följaktligen motionen i här aktuell del.

dels att moment 9 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

9. beträffande *viss redovisning till riksdagen*

att riksdagen med bifall till motion 1987/88:Kr20 yrkande 6 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför,

12. Penningvinster i riks-, regionala och lokala lotterier (mom. 10)

KrU 1987/88:22

Ingrid Sundberg (m), Jan-Erik Wikström (fp), Lars Ahlmark (m), Kerstin Göthberg (c), Margareta Fogelberg (fp), Jan Hyttring (c) och Håkan Stjernlöf (m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 13 börjar med "Med hänsyn" och på s. 14 slutar med "yrkande 1" bort ha följande lydelse:

Lotteriutredningen föreslog att penningvinster skulle tillåtas utan begränsningar. Förslaget har tillstyrkts av den övervägande delen av remissinstanserna. Enligt utskottets uppfattning redovisas i propositionen inte några bärande motiv för att begränsa rätten till penningvinster till lokala och regionala lotterier. Som motionärerna föreslår bör därför sådana vinst-er tillåtas i såväl riks-, läns- som lokala lotterier. Med hänsyn till det behov som föreligger av att göra folkrörelsernas lotterier mer attraktiva bör den föreslagna nivån på penningvinster höjas avsevärt. Enligt utskottets uppfattning bör penningvinster på upp till 500 000 kr. få förekomma i såväl riks-, läns- som lokala lotterier. Det finns enligt utskottets mening i detta sammanhang inte heller någon anledning att göra skillnad mellan sådana lotterier som anordnas efter tillstånd och sådana som anordnas endast efter registrering. Enligt utskottets uppfattning bör följaktligen riksdagen med bifall till motion Kr23 yrkande 1 och med anledning av motionerna Kr20 yrkande 4, Kr21 yrkandena 2, 3 och 5 samt Kr22 yrkande 2 anta sådana ändringar i lotterilagen att penningvinster blir tillåtna i enlighet med vad utskottet förordat.

dels att moment 10 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

10. beträffande *penningvinster i riks-, regionala och lokala lotterier*

att riksdagen med anledning av propositionen och med bifall till motion 1987/88:Kr23 yrkande 1 samt med anledning av motionerna 1987/88:Kr20 yrkande 4, 1987/88:Kr21 yrkandena 2, 3 och 5 samt 1987/88:Kr22 yrkande 2 godkänner vad utskottet anfört.

13. Lotterier som bedrivs från fasta försäljningsplatser (mom. 11)

Ingrid Sundberg (m), Jan-Erik Wikström (fp), Lars Ahlmark (m), Kerstin Göthberg (c), Margareta Fogelberg (fp), Jan Hyttring (c) och Håkan Stjernlöf (m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 16 börjar med "Utskottet konstaterar" och på s. 17 slutar med "yrkande 2" bort ha följande lydelse:

En betydande del av föreningslivets lotterier bedrivs från fasta försäljningsplatser. Förslaget i propositionen att behålla tillståndsplikten för sådana lotterier är därför såsom framhålls i motionerna förenat med betydande olägenheter för föreningarna. Enligt utskottets uppfattning väger de skäl som regeringen anfört för förslaget i denna del inte tillräckligt tungt för

att motivera att tillståndsplikten behålls. Lotterier som bedrivs från sådana fasta försäljningsplatser bör således jämföras med andra lotterier och undantas från tillståndsplikt om övriga förutsättningar härför är uppfyllda. Det ifrågavarande undantaget i 14 § lotterilagen bör följaktligen utgå.

dels att moment 11 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

11. *beträffande lotterier som bedrivs från fasta försäljningsplatser*

att riksdagen med avslag på propositionen och med bifall till motionerna 1987/88:Kr19 och 1987/88:Kr23 yrkande 2 godkänner vad utskottet anfört,

14. Lagtexten såvitt avser bl. a. penningvinster och fasta försäljningsplatser (mom. 12)

Under förutsättning av bifall till reservationerna 12 och 13

Ingrid Sundberg (m), Jan-Erik Wikström (fp), Lars Ahlmark (m), Kerstin Göthberg (c), Margareta Fogelberg (fp), Jan Hyttring (c) och Håkan Stjernlöf (m) anser att moment 12 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

12. *beträffande lagtexten såvitt avser bl. a. penningvinster och fasta försäljningsplatser*

att riksdagen antar det i propositionen framlagda förslaget till lag om ändring i lotterilagen (1982:1011) såvitt avser 12 och 14 §§ med den ändringen att paragraferna erhåller i bilaga 3 som *Reservanternas förslag* betecknade lydelse,

15. Handhavandet av frågor om tillstånd, registrering och tillsyn i fråga om vissa lotterier (mom. 13)

Ingrid Sundberg (m), Jan-Erik Wikström (fp), Lars Ahlmark (m), Margareta Fogelberg (fp) och Håkan Stjernlöf (m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 17 börjar med "Utskottet konstaterar" och slutar med "yrkande 3" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar motionärernas uppfattning att ansvaret för registrering och åtgärder för tillstånd och kontroll av lotterier bör ligga kvar hos polismyndigheten resp. länsstyrelsen eftersom dessa myndigheter redan har den erforderliga kompetensen. Med anledning av motionerna Kr20 yrkande 5, Kr21 yrkande 6 och Kr22 yrkande 3 bör således de aktuella bestämmelserna i lotterilagstiftningen ändras endast i den utsträckning som föranleds av att tillståndsplikten för vissa lokala lotterier ersätts med registrering:

dels att moment 13 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

13. *beträffande handhavandet av frågor om tillstånd, registrering och tillsyn i fråga om vissa lotterier*

att riksdagen med anledning av motionerna 1987/88:Kr20 yrkande 5,

1987/88:Kr21 yrkande 6 och 1987/88:Kr22 yrkande 3 *dels* avslår det i propositionen framlagda förslaget till lag om ändring i lotterilagen såvitt avser 13 § och 3. och 4. övergångsbestämmelserna, *dels* antar förslaget såvitt avser 15, 25 och 31 §§ med den ändringen att 15 och 31 §§ erhåller i bilaga 3 som *Reservanternas förslag* betecknade lydelse,

16. Vidgande av arrangörskretsen (mom. 14)

Ingrid Sundberg, Lars Ahlmark och Håkan Stjernlöf (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 19 börjar med "Med hänsyn" och slutar med "till motionerna" bort ha följande lydelse:

Genom den nuvarande formuleringen av 11 § i lotterilagen utesluts, som anförts i motion Kr401, viss del av föreningslivet från att anordna lotterier och därmed medverka till att samla in medel till nyttiga ändamål. Enligt utskottets uppfattning bör även dessa organisationer kunna få tillstånd att anordna lotterier om det är motiverat av lotteriets syfte. Det bör ankomma på regeringen att återkomma till riksdagen med förslag om hur reglerna skall ändras för att detta skall uppnås. Anledning förekommer därvid att även uppmärksamma den fråga som tas upp i motion Kr24.

dels att moment 14 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

14. beträffande *vidgande av arrangörskretsen*

att riksdagen med bifall till motion 1987/88:Kr401 och med anledning av motion 1987/88:Kr24 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför,

17. Lotteri i närradio eller kabeltelevision (mom. 15)

Ingrid Sundberg (m), Lars Ahlmark (m), Kerstin Göthberg (c), Jan Hytting (c) och Håkan Stjernlöf (m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 18 börjar med "Utskottet konstaterar" och slutar med "aktuell del" bort ha följande lydelse:

Som framhålls i motionen är närradion folkrörelsernas mediekanal. Det är därför rimligt att spel skall kunna förekomma även där. I enlighet med vad utskottet framhållit har i november 1985 tillkallats en särskild utredare med uppgift att utreda frågor om sådant spel. Enligt utskottets uppfattning saknas anledning att föregripa utredningsarbetet. Utskottet tillstyrker följaktligen motion Kr23 yrkande 3 som innebär att regeringens förslag i denna del avvisas.

dels att moment 15 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

15. beträffande *lotteri i närradio eller kabeltelevision*

att riksdagen med bifall till motion 1987/88:Kr23 yrkande 3 *dels* avslår det i propositionen framlagda förslaget till lag om ändring i lotterilagen såvitt avser 11 a §, *dels* antar förslaget såvitt avser 11 §

18. Visst automatspel (mom. 16)

Ingrid Sundberg, Lars Ahlmark och Håkan Stjernlöf (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 18 börjar med "Utskottet vill" och slutar med "yrkande 7" bort ha följande lydelse:

Såsom framhålls i motionerna föreslog lotteriutredningen att regeringen skulle kunna ge tillstånd till sådant automatspel som ger vinst i form av pengar, värdebevis, spelpolletter eller liknande. Förslaget tillstyrktes av flertalet remissinstanser. Utskottet delar motionärernas uppfattning om att automatspel bör tillåtas i enlighet med vad som föreslogs av lotteriutredningen. Med anledning av motionerna Kr17 och Kr21 yrkande 7 bör det ankomma på regeringen att återkomma till riksdagen med förslag till erforderliga ändringar i lotterilagen.

dels att moment 16 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

16. beträffande visst automatspel

att riksdagen med anledning av motionerna 1987/88:Kr17 och 1987/88:Kr21 yrkande 7 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför,

19. Spelkasinon (mom. 17)

Ingrid Sundberg, Lars Ahlmark och Håkan Stjernlöf (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 19 börjar med "På hemställan" och slutar med "avstyrks följaktligen" bort ha följande lydelse:

Svenska folket omsätter årligen miljardbelopp på olika spel, såsom tips, lotto, bingo, V65 och lotter. Att anse ett svenskt spelkasino av internationell typ som något totalt annorlunda och väsensfrämmande i förhållande till i dag godkända spel är inte realistiskt. Om man, som utskottet tidigare gjort, vill anlägga sociala aspekter, gäller dessa i lika hög grad redan befintliga spelformer.

Utskottet anser med hänsyn till det anförda att det finns skäl för omprövning av utskottets tidigare ställningstagande i frågan. En utredning i syfte att undanröja hindren för tillkomsten av spelkasinon i Sverige bör komma till stånd, vilket riksdagen med anledning av motionerna Kr407 och Kr419 som sin mening bör ge regeringen till känna.

dels att moment 17 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

17. beträffande spelkasinon

att riksdagen med anledning av motionerna 1987/88:Kr407 och 1987/88:Kr419 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför,

Under förutsättning av bifall till reservation 12

Ingrid Sundberg (m) Jan-Erik Wikström (fp), Lars Ahlmark (m), Margareta Fogelberg (fp) och Håkan Stjernlöf (m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 14 börjar med "Med hänvisning" och slutar med "riksdagens åtgärd" bort ha följande lydelse:

Enligt utskottets uppfattning bör lotterilagen ändras så att penningvinster på upp till 500 000 kr. tillåts i såväl riks-, läns- som lokala lotterier. Med anledning härav bör som föreslås i motion Kr21 regeringen återkomma till riksdagen med förslag till de ändringar som utskottets ställningstagande i fråga om penningvinster föranleder i lagen om skatt på lotterivinster. Utskottet tillstyrker följaktligen motionen i här aktuell del.

dels att moment 19 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

19. *beträffande skatt på lotterivinster*

att riksdagen med bifall till motion 1987/88:Kr21 yrkande 4 *dels* avslår det i propositionen framlagda förslaget till lag om ändring i lagen (1928:376) om skatt på lotterivinster, *dels* beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad utskottet anför.

21. Beskattningen av bingospel m. m. (mom. 20)

Ingrid Sundberg, Lars Ahlmark och Håkan Stjernlöf (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 15 börjar med "Utskottet är" och på s. 16 slutar med "till känna" bort ha följande lydelse:

Utskottet konstaterar att lotteritutredningen i första hand föreslog att bingospelet skulle vara helt skattefritt och att flertalet remissinstanser tillstyrkt detta förslag. Från riksskatteverkets sida har särskilt framhållits de fördelar från administrativ synpunkt som ett bingospel utan skatteplikt skulle innebära. Med hänsyn till vad utskottet i det föregående har anförts om angelägenheten av en ytterligare förbättring av folkrörelsernas möjligheter till ökade inkomster delar utskottet den uppfattning som framförs i motion Kr21, nämligen att lagen om skatt på spel bör ändras så att skattskyldighet på bingospel slopas i sin helhet. Det anförda innebär också att motionerna Kr20 yrkande 3, Kr23 yrkande 6 och Kr417 yrkande 6 tillgodoses.

dels att moment 20 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

20. *beträffande beskattningen av bingospel m. m.*

att riksdagen med bifall till motion 1987/88:Kr21 yrkande 8 och med anledning av motionerna 1987/88:Kr20 yrkandena 2 och 3, 1987/88:Kr23 yrkande 6 och 1987/88:Kr417 yrkande 6 *dels* avslår de i propositionen framlagda förslagen till lag om ändring i lagen (1972:820) om skatt på spel och lag om ändring i lagen (1984:151) om punktskatter och prisregleringsavgifter, *dels* antar det i bilaga 4

Särskilt yttrande

Uppbörd av bingoskatt (mom. 20)

Kerstin Göthberg och Jan Hyttring (båda c) anför:

Genom utskottets ställningstagande i fråga om beräkning och uppbörd av bingoskatt har motioner från bl. a. centerpartiet i väsentlig grad tillgodosetts. Med hänsyn härtill har vi avstått från att reservera oss till förmån för att skatten på bingospel i sin helhet skall betalas i efterskott. Vi utgår från att effekterna av de av utskottet föreslagna bestämmelserna följs med noggrannhet av regeringen.

1 Förslag till

Lag om ändring i lotterilagen (1982:1011)

Härigenom föreskrivs i fråga om lotterilagen (1982:1011)

dels att 16 § skall upphöra att gälla,

dels att 2, 11, 12–15, 17, 17 a, 25, 26 och 31 §§ och rubrikerna närmast före 11, 17 och 31 §§ skall ha följande lydelse,

dels att det i lagen skall införas tre nya paragrafer 6 a, 11 a och 17 b §§ av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

Med egentliga lotterier avses lotterier som inte är kedjebrevsspel eller liknande spel eller automatspel, roulettspel, tärningsspel, kortspel eller bingospel.

Med automatspel avses spel på mekaniska eller elektroniska spelapparater.

Rätt till fortsatt spel är att anse som vinst enligt denna lag. *Med automatspel avses spel på mekaniska eller elektroniska spelapparater.*

Rätt till fortsatt spel är att anse som vinst enligt denna lag.

6 a §

Förslutna lotter och bingobrickor skall vara av godkänd typ. Frågor om godkännande prövas av lotterinämden. Ett beslut om typgodkännande får förenas med villkor.

Vid bingospel skall det finnas kontroll anordnad på det sätt som lotterinämden godkänner.

Andra lotterier som får anordnas efter tillstånd

Andra lotterier som får anordnas efter tillstånd eller registrering

11 §

Bingospel eller annat lotteri, vilket inte är kedjebrevsspel eller liknande spel eller automatspel, roulettspel, tärningsspel eller kortspel enligt 1 § tredje stycket eller 7–10 § eller utgör vadhållning i samband med hästtävling, får under förutsättningar som anges i 12 § efter tillstånd anordnas av svensk juridisk person som är ideell förening och som

Bingospel eller *egentligt* lotteri, som inte utgör vadhållning i samband med hästtävling, får under förutsättningar som anges i 11 a § och 12 § efter tillstånd anordnas av svensk juridisk person som är ideell förening och som

1. har till huvudsakligt syfte att främja allmännyttigt ändamål inom landet,

2. i sin verksamhet huvudsakligen tillgodoser sådant ändamål samt

3. inte vägrar någon inträde som medlem såvida det inte med hänsyn till arten eller omfattningen av föreningens verksamhet eller syfte eller av annan orsak finns särskilda skäl för detta.

Om det finns särskilda skäl, får tillstånd enligt första stycket meddelas för en juridisk person som inte är ideell förening eller som har till huvudsakligt syfte att främja allmännyttigt ändamål utom landet.

11 a §

Bingospel som får anordnas med stöd av 11 § får inte bedrivas i när-radio eller kabeltelevision.

12 §

I sådant lotteri som får anordnas med stöd av 11 § får vinsterna inte utgöras av pengar eller värdepapper. Om lotteriet får bedrivas inom flera län, får tillståndsmyndigheten dock medge att vinster utgörs av värdepapper.

I egentliga lotterier som får anordnas med stöd av 11 § får

1. vinsterna inte utgöras av värdepapper.

2. vinsterna inte utgöras av pengar om lotteriet skall bedrivas i flera län,

3. vinst som utgörs av pengar uppgå till högst 500 kronor.

Om lotteriet får bedrivas inom flera län, får tillståndsmyndigheten dock medge att vinster utgörs av värdepapper.

I bingospel som får anordnas med stöd av 11 § får vinsterna inte utgöras av värdepapper.

Vid tillståndsprövning enligt 11 § skall särskild hänsyn tas till vilket behov av lotteriinkomster som sammanslutningen kan anses ha för sin verksamhet samt till det utrymme för lotterier som kan antas finnas på marknaden. Om det inte finns särskilda skäl till annat, får tillstånd meddelas endast när det kan antas att lotteriet kommer att lämna sammanslutningen skälig avkastning.

Vid tillståndsprövning enligt 11 § skall särskild hänsyn tas till vilket behov av lotteriinkomster som sammanslutningen kan anses ha för sin verksamhet samt till det utrymme för lotterier som kan antas finnas på marknaden. *Vid bedömningen av behovet av inkomster från bingospel skall hänsyn främst tas till omfattningen av ungdomsverksamheten i sammanslutningar vars ändamål naturligen kan förenas med ungdomsverksamhet.* Om det inte finns särskilda skäl till annat, får tillstånd meddelas endast när det kan antas att lotteriet kommer att lämna sammanslutningen skälig avkastning.

13 §

Frågor om tillstånd enligt 11 § till egentligt lotteri, som skall bedrivas av en sammanslutning som är verksam huvudsakligen inom endast en kommun, prövas av den kommunala nämnd som kommunen bestämmer.

Frågor om tillstånd enligt 11 § prövas av länsstyrelsen i det län där lotteriet skall bedrivas. Om lotteriet skall bedrivas inom flera län, prövas tillståndsfrågan av lotterinämden.

Frågor om tillstånd i övrigt enligt 11 § prövas av länsstyrelsen i det län där lotteriet skall bedrivas. Om lotteriet skall bedrivas inom flera län, prövas tillståndsfrågan av lotterinämden.

Tillstånd skall avse viss tid samt visst område där lotteriverksamhet får bedrivas. Om det inte finns särskilda skäl till annat, skall området utgöras av det område där sammanslutningen huvudsakligen är verksam.

14 §¹

Lotteri, vilket inte är kedjebrevsspel eller liknande spel eller automatspel, roulettspel, tärningsspel, kortspel eller bingospel enligt 1 § tredje stycket eller 7–11 §, får efter tillstånd anordnas av en sådan sammanslutning som avses i 11 § och som är verksam huvudsakligen inom endast en kommun, under förutsättning

Egentliga lotterier får efter registrering anordnas av en sådan sammanslutning som avses i 11 § och som är verksam huvudsakligen inom endast en kommun, under förutsättning

1. att antalet insatser och vinster samt värdet av dessa är bestämda enligt uppgjord plan,

2. att lotteriet inte bedrivs från fasta försäljningsplatser,

2. att vinsterna inte utgörs av pengar eller värdepapper,

3. att vinsterna inte utgörs av värdepapper,

3. att värdet av varje insats uppgår till högst tio kronor,

4. att värdet av högsta vinsten uppgår till högst 500 kronor,

4. att vinst som utgörs av pengar uppgår till högst 500 kronor,

5. att det sammanlagda värdet av vinsterna motsvarar minst hälften av insatsernas värde,

6. att lotteriet bedrivs endast inom den eller de kommuner där sammanslutningen är verksam, samt

6. att lotteriet bedrivs endast inom den eller de kommuner där sammanslutningen är verksam,

7. att insatsernas sammanlagda belopp i de lotterier som sammanslutningen med stöd av denna para-

7. att insatsernas sammanlagda belopp i de lotterier som sammanslutningen med stöd av denna para-

¹ Senaste lydelse 1983:1083.

Ändringen innebär bl. a. att andra stycket upphävs.

Nuvarande lydelse

graf anordnar under en tolvmåna-
dersperiod uppgår till högst 30 000
kronor.

*Om det inte finns särskilda skäl
till annat, får tillstånd meddelas en-
dast när det kan antas att lotteriet
kommer att lämna sammanslut-
ningen skälig avkastning.*

Föreslagen lydelse

graf anordnar under en treårsperiod
uppgår till högst 300 000 kronor,
samt

8. att det finns en av registre-
ringsmyndigheten godkänd före-
ståndare för lotteriet.

KrU 1987/88: 22

Bilaga 1

15 §

*Frågor om tillstånd enligt 14 §
prövas av polismyndigheten i den
kommun där sammanslutningen
huvudsakligen är verksam. Till-
stånd skall avse en tid om tre år,
om det inte finns särskilda skäl att
bestämma en kortare tid.*

*Registrering enligt 14 § skall ske
hos den kommunala nämnd som
kommunen bestämmer innan något
lotteri anordnas. Ny anmälan om
registrering skall därefter göras
vart tredje år.*

*Nämnden skall utse kontrollant
för lotteriet. Nämnden skall fast-
ställa arvodet till kontrollanten. Ar-
vodet skall betalas av den som an-
ordnar lotteriet.*

*Den som anordnar lotteriet skall
vid varje årsskifte lämna nämnden
uppgift om insatsernas samman-
lagda belopp i de lotterier som har
anordnats under året.*

Lotterier som får anordnas utan till- stånd

Lotterier som får anordnas utan till- stånd eller registrering

17 §

*Lotteri, vilket inte är kedjebrevs-
spel eller liknande spel eller auto-
matspel, roulettspel, tärningsspel,
kortspel eller bingospel enligt
1 § tredje stycket eller 7–11 §§, får
anordnas utan tillstånd, under för-
utsättning*

*Egentliga lotterier får anordnas
utan tillstånd, under förutsättning*

1. att lotteriet anordnas i samband med
 - a) offentlig nöjeställning,
 - b) offentlig tillställning till förmån för allmännyttigt ändamål,
 - c) allmän sammankomst för framförande av konstnärligt verk till förmån för allmännyttigt ändamål eller
 - d) bingospel, som inte är eller kan jämföras med automatbingo, av den som har tillstånd att anordna bingospelet enligt 11 §,
2. att lotteriet bedrivs endast inom det för tillställningen, sammankomsten eller bingospelet avsedda området,
3. att vinsterna utgörs endast av varor,
4. att värdet av varje insats uppgår till högst två kronor,
5. att värdet av högsta vinsten uppgår till högst 100 kronor,

6. att vinstfördelningen sker i omedelbar anslutning till deltagande i lotteriet samt

7. att det sammanlagda värdet av vinsterna motsvarar minst hälften av insatsernas värde, om antalet insatser och vinster samt värdet av dessa är bestämda enligt uppgjord plan.

17 a §²

Lotteri, vilket inte är kedjebrevspel eller liknande spel eller automatspel, roulettspel, tärningsspel, kortspel eller bingospel enligt 1 § tredje stycket eller 7–11 §, får även i annat fall än som anges i 17 § anordnas utan tillstånd, under förutsättning

Egentliga lotterier får även i annat fall än som anges i 17 § anordnas utan tillstånd, under förutsättning

1. att lotteriet anordnas i samband med
 - a) offentlig tillställning till förmån för allmännyttigt ändamål,
 - b) allmän sammankomst för framförande av konstnärligt verk till förmån för allmännyttigt ändamål eller
 - c) bingospel, som inte är eller kan jämföras med automatbingo, av den som har tillstånd att anordna bingospelet enligt 11 §,
2. att behållningen i lotteriet uteslutande används för det ändamål, till vars förmån tillställningen, sammankomsten eller bingospelet anordnats,
3. att antalet insatser och vinster samt värdet av dessa är bestämda enligt uppgjord plan som finns tillgänglig inom det för tillställningen, sammankomsten eller bingospelet avsedda området,
4. att det sammanlagda värdet av vinsterna motsvarar minst hälften av insatsernas värde,
5. att vinsterna utgörs endast av varor,
6. att lotteriet bedrivs endast inom det för tillställningen, sammankomsten eller bingospelet avsedda området och att lotterna säljs uteslutande genom anordnarens egen försorg,
7. att dragningen förrättas offentligt före tillställningens eller sammankomstens slut eller, i fråga om bingospel, före bingospelets slut för dagen och att resultatet av dragningen görs tillgängligt för allmänheten samt
8. att insatsernas sammanlagda belopp i de lotterier som anordnas med stöd av denna paragraf vid samma tillställning, sammankomst eller bingospel uppgår till högst 10 000 kronor.

17 b §

Egentliga lotterier får utan tillstånd anordnas av en sådan sammanslutning som avses i 11 §, under förutsättning

1. att lotteriet bedrivs endast i samband med tillställning eller sammankomst som sammanslutningen anordnar eller deltar i,
2. att värdet av varje insats uppgår till högst fem kronor,
3. att vinsterna inte utgörs av värdepapper,

² Senaste lydelse 1983: 1083.

4. att värdet av högsta vinsten uppgår till högst 500 kronor,

5. att det sammanlagda värdet av vinsterna motsvarar minst hälften av insatsernas värde samt

6. att lottköparen, om vinstdragningen inte redan har ägt rum, vid lottköpet får veta var och när vinstdragningen skall ske och på vilket sätt resultatet av dragningen görs tillgängligt för allmänheten.

25 §

Lotterinämnden utövar, om inte annat följer av tredje stycket, den centrala tillsynen över efterlevnaden av denna lag och de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen.

Lotterinämnden utövar, om inte annat följer av fjärde stycket, den centrala tillsynen över efterlevnaden av denna lag och de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen.

Tillståndsmyndighet utövar den närmare tillsynen över sådana lotterier som får anordnas efter tillstånd av myndigheten. Länsstyrelse skall efter anmodan biträda lotterinämnden vid tillsynen över sådana lotterier som anordnas med tillstånd enligt 11 § och som får bedrivas inom länet.

Registreringsmyndigheten utövar den närmare tillsynen över sådana lotterier som får anordnas efter registrering med stöd av 14 §.

Tillsynen över lotterier som anordnas efter särskilt tillstånd av regeringen enligt 4 § första stycket utövas av den myndighet som regeringen bestämmer.

26 §

Den som har tillstånd enligt denna lag är skyldig att efter anmodan av tillsynsmyndigheten lämna upplysningar samt tillhandahålla handlingar eller annat som behövs för tillsynen.

Den som har tillstånd enligt denna lag eller med stöd av 14 § anordnar lotteri efter registrering är skyldig att efter anmodan av tillsynsmyndigheten lämna upplysningar samt tillhandahålla handlingar eller annat som behövs för tillsynen.

Besvär

Överklagande

31 §³

Polismyndighetens beslut enligt denna lag får överklagas hos länsstyrelsen genom besvär.

Länsstyrelsens beslut enligt denna lag får överklagas hos lotteri-

En kommunal nämnds beslut enligt denna lag får överklagas hos länsstyrelsen.

Länsstyrelsens beslut enligt denna lag får överklagas hos lotteri-

³ Senaste lydelse 1983: 1083.

Nuvarande lydelse

nämnden *genom besvär*. Nämndens beslut i sådant fall får inte överklagas. Nämnden får dock hänskjuta ärendet till regeringen, om det är av större vikt.

Lotterinämndens beslut i frågor rörande tillstånd som avses i 7 §, 9 § andra stycket andra meningen, 13 § första stycket andra meningen eller 21 § får överklagas hos regeringen *genom besvär*.

Föreslagen lydelse

nämnden. Nämndens beslut i sådant fall får inte överklagas. Nämnden får dock hänskjuta ärendet till regeringen, om det är av större vikt.

Lotterinämndens beslut i frågor rörande tillstånd *och godkännande* som avses i 6 a §, 7 §, 9 § andra stycket andra meningen, 13 § *andra* stycket andra meningen eller 21 § får överklagas hos regeringen.

KrU 1987/88: 22

Bilaga I

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 1989.
2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om tillstånd som har beviljats enligt 14 § före den 1 januari 1989. Sker registrering enligt de nya föreskrifterna i 14 §, upphör dock tillståndet att gälla.
3. För ärenden som vid utgången av december 1988 kommit in till polismyndigheten men ännu inte avgjorts gäller äldre föreskrifter. Beträffande ärenden där beslut av polismyndigheten har meddelats före ikraftträdandet tillämpas äldre föreskrifter i fråga om överklagande.
4. Tillsyn över lotterier som bedrivs med tillstånd av polismyndigheten utövas efter ikraftträdandet av den kommunala nämnd som kommunen bestämmer.

Lag om ändring i lagen (1928:376) om skatt på lotterivinster

Härigenom föreskrivs att 1 § lagen (1928:376) om skatt på lotterivinster¹ skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*1 §²

Skatt betalas enligt denna lag till staten för vinst i svenskt lotteri.

Skatten utgör fyrtio procent av vinstens värde i fråga om vinst vid vinstdragning i vinstsparande anordnat av bank eller sparkassa och trettio procent av vinstens värde i fråga om annan vinst. Skatt skall dock inte betalas med högre belopp än att av vinsten återstår etthundra kronor.

Skatt skall inte betalas för

1. vinst vid vadhållning genom totalisator vid hästtävlingar eller vinst vid vinstdragning på här i riket utfärdade premieobligationer,

2. vinst i lotteri, när vinsten inte utgörs av pengar.

3. vinst i sådant spel som avses i lagen (1972: 820) om skatt på spel.

4. vinst i pengar som utfallit på lott i lotteri som har anordnats av sådan sammanslutning som avses i 11 § lotterilagen (1982:1011),

4. vinst som uppgår till högst etthundra kronor.

5. annan vinst i pengar som uppgår till högst etthundra kronor.

Vid beräkning av skattebeloppet skall i vinstens värde inräknas den skatt som belöper på vinsten.

Skatt skall inte betalas för vinster som utfallit på lotter som inte sålts, eller för vinster som inte tagits ut av vinnaren.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1989.

¹ Lagen omtryckt 1984: 152.

Senaste lydelse av lagens rubrik 1984: 152.

² Senaste lydelse 1986: 524.

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1972:820) om skatt på spel¹
 dels att 1, 6, 10 och 11 §§ skall ha följande lydelse,
 dels att det i lagen skall införas en ny paragraf, 12 §, av följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

1 §

Spelskatt *erläggs* enligt denna lag till staten för sådant roulett- eller bingospel som kräver tillstånd enligt lotterilagen (1982:1011).

Spelskatt *betalas* enligt denna lag till staten för sådant roulett- eller bingospel som kräver tillstånd enligt lotterilagen (1982:1011). *Skatt betalas dock inte för sådant bingospel som får anordnas med stöd av 11 § lotterilagen om vinsterna endast utgörs av annat än pengar.*

Kortspel och tärningsspel jämställs i denna lag med roulettspel.

6 §

Skattskyldighet för roulettspel inträder med den kalendermånad då spelet påbörjas och upphör vid utgången av den kalendermånad då spelet upphör.

Skattskyldighet för bingospel inträder när *insats göres i spelet*.

Skattskyldighet för bingospel inträder när *tillstånd till bingospel (bingotillstånd) börjar gälla*.

10 §

Spelskatt utgår i fråga om

1. roulettspel, för varje kalendermånad då skattskyldighet föreligger, med 6 000 kronor för tillstånd som innebär rätt till spel minst tre dagar varje vecka och med 2 000 kronor för tillstånd i annat fall. Om ett tillstånd avser fler än ett spelbord skall dock nämnda belopp höjas med 3 000 kronor respektive 1 000 kronor för varje spelbord utöver ett,

2. bingospel med 5,5 procent av värdet av *erlagda spelinsatser och entréavgifter eller andra avgifter i den mån avgifterna berättigar till deltagande i spelet*.

2. bingospel med 5,5 procent av *det sammanlagda värde som spelintäkterna högst får uppgå till enligt bingotillståndet*.

11 §

Redovisning för skatt på roulettspel lämnas för varje kalendermånad. *Skatt på bingospel redovisas för redovisningsperioder om två kalendermånader.*

Redovisning för skatt på roulettspel lämnas för varje kalendermånad.

¹ Lagen omtryckt 1984:157.
 Senaste lydelse av lagens rubrik 1975:145.

Deklaration skall lämnas för varje spelplats. Riksskatteverket får medge att en gemensam deklARATION lämnas för flera spelplatser.

12 §

I fråga om skatt på bingospel föreligger inte redovisningsskyldighet, utan skatten påförs genom automatisk databehandling på grundval av uppgifter i bingotillstånd utan att beslut meddelas av beskattningsmyndigheten. Skatten anses fastställd till det påförda beloppet. Beslut om skatten får meddelas enligt 4 kap. 3 och 5 §§ lagen (1984:151) om punktskatter och prisregleringsavgifter.

Skatten på bingospel skall betalas senast sex månader efter den dag då skattskyldigheten inträtt. Restavgift enligt 5 kap. 8–11 §§ lagen om punktskatter och prisregleringsavgifter skall tas ut om skatten inte betalas inom denna tid.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1989.

Äldre bestämmelser skall fortfarande tillämpas i fråga om spel enligt sådant bingotillstånd som börjat gälla före den 1 januari 1989.

Lag om ändring i lagen (1984:151) om punktskatter och prisregleringsavgifter

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 1 § lagen (1984:151) om punktskatter och prisregleringsavgifter skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

1 §¹

Den som är skattskyldig skall redovisa skatten till beskattningsmyndigheten genom att lämna deklaration. Särskilda bestämmelser gäller i fråga om skatt enligt lagen (1984:405) om stämpelskatt på aktier.

Den som är skattskyldig skall redovisa skatten till beskattningsmyndigheten genom att lämna deklaration. Särskilda bestämmelser gäller i fråga om skatt enligt *lagen (1972:820) om skatt på spel och lagen (1984:405) om stämpelskatt på aktier.*

Om deklarationsskyldighet i visst fall för den som är registrerad som skattskyldig föreskrivs i 6 § första stycket.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1989.

¹ Senaste lydelse 1986:318.

Av kulturutskottet framlagda förslag till ändringar i regeringens lagförslag

KrU 1987/88:22
Bilaga 2

1. Förslaget till lag om ändring i lotterilagen (1982: 1011)

Mom. 12 i utskottets hemställan

Regeringens förslag

Utskottets förslag

14 §

Egentliga lotterier får efter registrering anordnas av en sådan sammanlutning som avses i 11 § och som är verksam huvudsakligen inom endast en kommun, under förutsättning

1. att antalet insatser och vinster samt värdet av dessa är bestämda enligt uppgjord plan,

2. att lotteriet inte bedrivs från fasta försäljningsplatser,

2. att lotteriet inte bedrivs från fasta försäljningsplatser, *som görs tillgängliga genom ett serviceföretag,*

3. att vinsterna inte utgörs av värdepapper,

4. att vinst som utgörs av pengar uppgår till högst 500 kronor,

5. att det sammanlagda värdet av vinsterna motsvarar minst hälften av insatsernas värde,

6. att lotteriet bedrivs endast inom den eller de kommuner där sammanlutningen är verksam,

7. att insatsernas sammanlagda belopp i de lotterier som sammanslutningen med stöd av denna paragraf anordnar under en treårsperiod uppgår till högst 300 000 kronor, samt

8. att det finns en av registreringsmyndigheten godkänd föreståndare för lotteriet.

Mom. 15 i utskottets hemställan

Regeringens förslag

Utskottets förslag

11 §

Bingospel eller egentligt lotteri, som inte utgör vadhållning i samband med hästtävling, får under förutsättningar som anges i 11 a § och 12 § efter tillstånd anordnas av svensk juridisk person som är ideell förening och som

Bingospel eller egentligt lotteri, som inte utgör vadhållning i samband med hästtävling, får under förutsättning som anges i 12 § och 15 a § efter tillstånd anordnas av svensk juridisk person som är ideell förening och som

1. har till huvudsakligt syfte att främja allmännyttigt ändamål inom landet,

2. i sin verksamhet huvudsakligen tillgodoser sådant ändamål samt

3. inte vägrar någon inträde som medlem såvida det inte med hänsyn till arten eller omfattningen av föreningens verksamhet eller syfte eller av annan orsak finns särskilda skäl för detta.

Om det finns särskilda skäl, får tillstånd enligt första stycket meddelas för en juridisk person som inte är ideell förening eller som har till huvudsakligt syfte att främja allmännyttigt ändamål utom landet.

*I närradio eller kabeltelevision
får inte bedrivas*

*1. bingospel som anordnas med
stöd av 11 §, eller*

*2. egentligt lotteri som anordnas
med stöd av 11 § eller 14 §.*

2. Förslaget till lag om ändring i lagen (1972: 820) om skatt på spel

Mom. 20 i utskottets hemställan

Regeringens förslag

Utskottets förslag

10 §

Spelskatt utgår i fråga om

1. roulettspel, för varje kalendermånad då skattskyldighet föreligger, med 6 000 kronor för tillstånd som innebär rätt till spel minst tre dagar varje vecka och med 2 000 kronor för tillstånd i annat fall. Om ett tillstånd avser fler än ett spelbord skall dock nämnda belopp höjas med 3 000 kronor respektive 1 000 kronor för varje spelbord utöver ett.

2. bingospel med 5,5 procent av det sammanlagda värde som spelintäkterna högst får uppgå till enligt bingotillståndet.

2. bingospel med 3 procent av värdet av erlagda spelinsatser och entréavgifter eller andra avgifter i den mån avgifterna berättigar till deltagande i spelet.

Av reservanternas framlagda förslag till ändringar i regeringens lagförslag

KrU 1987/88:22
Bilaga 3

1. Förslaget till lag om ändring i lotterilagen (1982: 1011)

Reservation 14

Regeringens förslag

Reservanternas förslag

12 §

I egentliga lotterier som får anordnas med stöd av 11 § får

1. vinsterna inte utgöras av värdepapper,

2. vinsterna inte utgöras av pengar om lotteriet skall bedrivas i flera län,

3. vinst som utgörs av pengar uppgår till högst 500 kronor.

2. vinst som utgörs av pengar uppgår till högst 500 000 kronor.

Om lotteriet får bedrivas inom flera län, får tillståndsmyndigheten dock medge att vinster utgörs av värdepapper.

I bingospel som får anordnas med stöd av 11 § får vinsterna inte utgöras av värdepapper.

Vid tillståndsprövning enligt 11 § skall särskild hänsyn tas till vilket behov av lotteriinkomster som sammanslutningen kan anses ha för sin verksamhet samt till det utrymme för lotterier som kan antas finnas på marknaden.

Vid bedömningen av behovet av inkomster från bingospel skall hänsyn främst tas till omfattningen av ungdomsverksamheten i sammanslutningar vars ändamål naturligen kan förenas med ungdomsverksamhet. Om det inte finns särskilda skäl till annat, får tillstånd meddelas endast när det kan antas att lotteriet kommer att lämna sammanslutningen skälig avkastning.

14 §

Egentliga lotterier får efter registrering anordnas av en sådan sammanslutning som avses i 11 § och som är verksam huvudsakligen inom endast en kommun, under förutsättning

1. att antalet insatser och vinster samt värdet av dessa är bestämda enligt uppgjord plan,

2. att lotteriet inte bedrivs från fasta försäljningsplatser,

3. att vinsterna inte utgörs av värdepapper,

4. att vinst som utgörs av pengar uppgår till högst 500 kronor.

5. att det sammanlagda värdet av vinsterna motsvarar minst hälften av insatsernas värde,

6. att lotteriet bedrivs endast inom den eller de kommuner där sammanslutningen är verksam,

7. att insatsernas sammanlagda belopp i de lotterier som sammanslutningen med stöd av denna paragraf anordnar under en treårsperiod uppgår till högst 300 000 kronor, samt

8. att det finns en av registreringsmyndigheten godkänd förestandare för lotteriet.

2. att vinsterna inte utgörs av värdepapper,

3. att vinst som utgörs av pengar uppgår till högst 500 000 kronor,

4. att det sammanlagda värdet av vinsterna motsvarar minst hälften av insatsernas värde,

5. att lotteriet bedrivs endast inom den eller de kommuner där sammanslutningen är verksam,

6. att insatsernas sammanlagda belopp i de lotterier som sammanslutningen med stöd av denna paragraf anordnar under en treårsperiod uppgår till högst 300 000 kronor, samt

7. att det finns en av registreringsmyndigheten godkänd förestandare för lotteriet.

Reservation 15

Regeringens förslag

Reservanternas förslag

KrU 1987/88:22

Bilaga 3

15 §

Registrering enligt 14 § skall ske hos *den kommunala nämnd som kommunen bestämmer* innan något lotteri anordnas. Ny anmälan om registrering skall därefter göras vart tredje år.

Nämnden skall utse kontrollant för lotteriet. *Nämnden* skall fastställa arvudet till kontrollanten. Arvudet skall betalas av den som anordnar lotteriet.

Den som anordnar lotteriet skall vid varje årsskifte lämna *nämnden* uppgift om insatsernas sammanlagda belopp i de lotterier som har anordnats under året.

Registrering enligt 14 § skall ske hos *polismyndigheten* i den kommun där sammanslutningen huvudsakligen är verksam innan något lotteri anordnas. Ny anmälan om registrering skall därefter göras vart tredje år.

Polismyndigheten skall utse kontrollant för lotteriet. *Polismyndigheten* skall fastställa arvudet till kontrollanten. Arvudet skall betalas av den som anordnar lotteriet.

Den som anordnar lotteriet skall vid varje årsskifte lämna *polismyndigheten* uppgift om insatsernas sammanlagda belopp i de lotterier som har anordnats under året.

31 §

En *kommunal nämnds* beslut enligt denna lag får överklagas hos länsstyrelsen.

Länsstyrelsens beslut enligt denna lag får överklagas hos lotterinämnden. Nämndens beslut i sådant fall får inte överklagas. Nämnden får dock hänskjuta ärendet till regeringen, om det är av större vikt.

Lotterinämndens beslut i frågor rörande tillstånd och godkännande som avses i 6 a §, 7 §, 9 § andra stycket andra meningen, 13 § andra stycket andra meningen eller 21 § får överklagas hos regeringen.

Polismyndighetens beslut enligt denna lag får överklagas hos länsstyrelsen *genom besvär*.

Reservation 17

Regeringens förslag

Reservanternas förslag

11 §

Bingospel eller egentligt lotteri, som inte utgör vadhållning i samband med hästtävling, får under förutsättningar som anges i 11 a § och 12 § efter tillstånd anordnas av svensk juridisk person som är ideell förening och som

Bingospel eller egentligt lotteri, som inte utgör vadhållning i samband med hästtävling, får under förutsättningar som anges i 12 § efter tillstånd anordnas av svensk juridisk person som är ideell förening och som

1. har till huvudsakligt syfte att främja allmännyttigt ändamål inom landet,

2. i sin verksamhet huvudsakligen tillgodoser sådant ändamål samt

3. inte vägrar någon inträde som medlem såvida det inte med hänsyn till arten eller omfattningen av föreningens verksamhet eller syfte eller av annan orsak finns särskilda skäl för detta.

Om det finns särskilda skäl, får tillstånd enligt första stycket meddelas för en juridisk person som inte är ideell förening eller som har till huvudsakligt syfte att främja allmännyttigt ändamål utom landet.

Reservation 21

Förslag till lag om ändring i lagen (1972: 820) om skatt på spel

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1972: 820) om skatt på spel¹ att 1, 6, 10 och 11 §§ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Reservanternas förslag

1 §

Spelskatt erläggs enligt denna lag till staten för sådant roulett- eller bingospel som kräver tillstånd enligt lotterilagen (1982: 1011).

Spelskatt erläggs enligt denna lag till staten för sådant roulettspel som kräver tillstånd enligt lotterilagen (1982: 1011).

Kortspel och tärningsspel jämföras i denna lag med roulettspel.

6 §

Skattskyldighet för roulettspel inträder med den kalendermånad då spelet påbörjas och upphör vid utgången av den kalendermånad då spelet upphör.

Skattskyldighet för bingospel inträder när insats görs i spelet.

10 §

Spelskatt utgår i fråga om

1. roulettspel, för varje kalendermånad då skattskyldighet föreligger, med 6 000 kronor för tillstånd som innebär rätt till spel minst tre dagar varje vecka och med 2 000 kronor för tillstånd i annat fall. Om ett tillstånd avser fler än ett spelbord skall dock nämnda belopp höjas med 3 000 kronor respektive 1 000 kronor för varje spelbord utöver ett.

2. bingospel med 5,5 procent av värdet av erlagda spelinsatser och entréavgifter eller andra avgifter i denna mån avgifterna berättigar till deltagande i spelet.

11 §

Redovisning för skatt på roulettspel lämnas för varje kalendermånad. Skatt på bingospel redovisas för redovisningsperioder om två kalendermånader.

Redovisning för skatt på roulettspel lämnas för varje kalendermånad.

Deklarationens skall lämnas för varje spelplats. Riksskatteverket får medge att en gemensam deklaration lämnas för flera spelplatser.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1989.

¹ Lagen omtryckt 1984: 157.

Senaste lydelse av lagens rubrik 1975: 145.

1987/88:6 y

om lotterier (prop. 1987/88:141)

Till kulturutskottet

Kulturutskottet har berett skatteutskottet tillfälle att yttra sig över proposition 1987/88:141 om ändring i lotterilagen (1982:1011), m.m., jämte dels följande motioner som väckts med anledning av propositionen, nämligen 1987/88:Kr17 av Sten Andersson i Malmö och Ewy Möller (m), 1987/88:Kr18 av Karin Israelsson (c), 1987/88:Kr19 av Elver Jonsson och Bengt Harding Olson (fp), 1987/88:Kr20 av Jan-Erik Wikström m.fl. (fp), 1987/88:Kr21 av Bo Lundgren m.fl. (m), 1987/88:Kr22 av Alf Svensson (c), 1987/88:Kr23 av Karl Boo m.fl. (c) och 1987/88:Kr24 av Rune Backlund (c), dels följande motioner från den allmänna motionstiden, nämligen 1987/88:Kr401 av Håkan Stjernlöf (m), 1987/88:Kr404 av Alf Svensson (c) yrkande 1, 1987/88:Kr407 av Sten Andersson i Malmö (m), 1987/88:Kr409 av Karl Boo m.fl. (c) yrkandena 3 och 4, 1987/88:Kr411 av Lars Werner m.fl. (vpk) yrkande 2, 1987/88:Kr412 av Kjell-Arne Welin och Lars Sundin (fp), 1987/88:Kr417 av Bo Lundgren m.fl. (m) yrkandena 3–6 och 1987/88:Kr419 av Göthe Knutson och Gullan Lindblad (m). Med anledning härav får skatteutskottet anföra följande.

Omsättningen på spelmarknaden är i dag över 15 miljarder kronor. Folkrörelsernas andel utgör ca 18 %, varav övervägande delen faller på bingo. Deras möjligheter att anordna spel begränsar sig till lotterier med vinster i form av varor, presentkort och – i fråga om rikslotterier – värdepapper. Tillstånd fordras utom i fråga om smärre lotterier i samband med tillställningar av olika slag, och insatserna begränsar sig då till högst 2 kr. På bingo utgår spelskatt med 5,5 % av omsättningen. Andra föreningslotterier är fria från skatt.

Propositionen syftar till att ge folkrörelserna ökade möjligheter att skaffa sig inkomster av lotterier och till att förenkla reglerna. Förslagen innebär bl.a. att penningvinster på högst 500 kr. skall få förekomma i andra lotterier än rikslotterier, och i bingo skall penningvinster på upp till ett halvt basbelopp kunna tillåtas. Samtidigt förenklas administrationen i olika hänseenden. Bl.a. läggs bingoskatten om så att den tas ut med 5,5 % av tillståndsbeloppet sex månader efter den dag då tillståndet började gälla. För närvarande sker redovisningen i tvåmånadersperioder med hänsyn till den faktiska omsättningen. Vidare kan nämnas att skatten på bingo med enbart varuvinster slopas.

I en motion yrkas avslag på propositionen i dess helhet med hänsyn till de sociala vådor spelbegäret kan medföra. I övrigt skiljer sig motionerna från propositionen genom att motionärerna vill tillförsäkra folkrörelserna eller andra organisationer större inkomster från den totala spelmarknaden och ytterligare vidga deras möjligheter att anordna spel av olika slag. En del av motionerna berör också beskattningen av bingo.

Enligt utskottets mening finns det från de utgångspunkter som skatteutskottet har att beakta inte något att erinra mot de lättnader som föreslås i propositionen. Utskottet finner vidare att de lagstiftningsfrågor i övrigt som nu kan anses aktuella berör skatteutskottets ämnesområde endast såvitt avser bingo. Utskottet begränsar sig därför i det följande till de skattefrågor som rör detta spel.

I motion Kr412 yrkas en utredning av idrottens ekonomiska förutsättningar i syfte bl.a. att slopa bingoskatten och att ändra reglerna för spelet. Enligt yrkande 6 i motion Kr417 bör bingoskatten slopas successivt. Enligt dessa båda motioner bör penningvinster kunna förekomma i bingospelet.

Med de förslag som nu läggs fram i propositionen får de angivna kraven på en översyn eller ändring av reglerna åtminstone delvis anses tillgodosedda. Enligt utskottets mening fordrar dessa yrkanden inte någon särskild åtgärd från riksdagens sida, och utskottet avstyrker alltså motionerna i dessa delar.

I motion Kr21 yrkar Bo Lundgren m.fl. (m) att även bingospel med penningvinster skattebefrias. Motionärerna anser att regeringens förslag inte är tillräckligt långtgående och kritiserar även utformningen för att den innebär att skatten skall betalas i förskott på belopp som inte behöver stå i överensstämmelse med den faktiska omsättningen. Yrkandena 2 och 3 i motionerna Kr20 av Jan-Erik Wikström m.fl. (m) och yrkande 6 i motion Kr23 av Karl Boo m.fl. (c) innebär att skatten bör bestämmas till 3 % av omsättningen och kunna erläggas i efterskott. Motionärerna åberopar bl.a. att lotteriotredningen föreslagit att skatten borde slopas i överensstämmelse med önskemål från såväl föreningar och serviceföretag som riksskatteverket eller i vart fall sätts ned till 3 %.

Förslaget att slopa skatten på varubingo innebär att sådan bingo i skattehänseende jämföras med annan bingo. Utskottet tillstyrker propositionen i denna del.

Enligt propositionen kommer penningvinster upp till ett halvt basbelopp, dvs. för närvarande 12 900 kr., att tillåtas i bingo. Utskottet delar departementschefens uppfattning att penningvinster med så höga belopp bör beskattas oavsett i vilken spelform de förekommer. Enligt utskottets mening bör utgångspunkten fortfarande vara att skatten sammanlagt bör motsvara lotterivinstskatten, och skäl saknas att ompröva de beräkningar enligt vilka skattesatsen då bör vara 5,5 %.

Utredningens förslag att slopa bingoskatten skall bl.a. ses mot bakgrund av att bingospelet år 1986 omsatte 1 563 milj. kr., vilket motsvarar 86 milj. kr. i skatt, och att de administrativa svårigheterna med skatten enligt riksskatteverkets uppfattning var stora jämfört med den förhållandevis låga skatteinkomsten. Förslaget att tillåta penningvinster torde leda till att bingospelet blir mer attraktivt. Utredningen har i sitt förslag utgått från att omsättningen kommer att stiga med 30 %, vilket innebär att skatten med oförändrad

skattesats skulle komma att överstiga 110 milj. kr. Med hänsyn härtill och till de förenklingar i fråga om beräkningen och redovisningen av skatten som det enligt utskottets mening är möjligt att genomföra kan det inte anses motiverat att enbart av administrativa skäl slopa skatten. Även i övrigt saknas enligt utskottets mening tillräckliga skäl för en sådan åtgärd.

Med det anförda avstyrker utskottet motionsyrkandena om skattefrihet eller nedsättning av skattesatsen för bingo med penningvinster.

Förslaget i propositionen om att skatten skall utgå på tillståndsbeloppet i stället för på omsättningen och att skatten skall betalas på en gång efter sex månader medför betydande förenklingar av förfarandet, såväl för föreningarna som för riksskatteverket. För föreningarnas del innebär förslaget också vissa nackdelar, som dock inte bör överdrivas.

Bingotillstånden avser i allmänhet spel upp till en viss omsättning under ett helt år, och förslaget att skatten skall betalas in på en gång efter ett halvår innebär alltså att den till viss del skall erläggas i förskott. Beträffande likviditetsaspekterna på denna fråga bör det framför allt framhållas att skatten normalt sett utgör en så liten del av föreningarnas totala intäkter av spelet att de ändrade betalningstiderna inte kan antas komma att medföra nämnvärda påfrestningar. Det kan också nämnas att en del av de betalningar som nu skall ske vid spelperiodens början senareläggs.

I normalfallet torde det inte heller föreligga några större svårigheter att planera spelet på ett sådant sätt att den i tillståndet medgivna omsättningen på spelet i allt väsentligt kan uppnås. Enligt vad utskottet erfarit förekommer det sällan att föreningarna inte kan utnyttja speltillstånden fullt ut. Man bör emellertid enligt utskottets mening inte helt bortse från att väsentliga avvikelser kan tänkas förekomma i enskilda fall. För att undvika oskäligen effekter, om omsättningen i något fall i praktiken blir väsentligt lägre än det medgivna spelbeloppet, bör man alltså öppna en möjlighet att nedsätta skatten. Regler i detta hänseende kan enligt utskottets uppfattning utformas på ett sådant sätt att de administrativa vinsterna med de i propositionen föreslagna förenklingarna inte går förlorade.

Det anförda innebär att skatten enligt utskottets mening i sådana fall bör kunna sättas ned, om den skattskyldige ansöker härom hos beskattningsmyndigheten (riksskatteverket). Som förutsättning för nedsättning bör gälla att han visar att spelinsatserna inte uppgått till 75 % av spelintäkternas högsta tillåtna värde enligt speltillståndet och att den faktiska omsättningen med minst 20 000 kr. understigit det medgivna spelbeloppet. Skatten bör då kunna sättas ned med 5,5 % av den del av det i bingotillståndet medgivna spelbeloppet som den skattskyldige visar att han inte har utnyttjat.

Utskottets förslag tillgodoser till väsentlig del de i motionerna Ku20 och Ku23 framställda yrkandena i vad avser beräkningen och betalningen av skatten. I den mån så inte är fallet avstyrker utskottet desamma.

Reglerna om nedsättning kan exempelvis tas in i en ny 13 § i lagen (1972:820) om skatt på spel och få följande innehåll:

13 § Den som är skattskyldig för bingospel enligt ett bingotillstånd vars giltighet har löpt ut kan efter ansökan hos beskattningsmyndigheten få nedsättning av skatten om han visar att spelintäkterna uppgått till mindre än 75 procent av det värde som spelinsatserna sammanlagt högst fick uppgå till

enligt bingotillståndet och det ej utnyttjade spelbeloppet överstiger 20 000 kronor. Nedsättning medges med 5,5 procent av det ej utnyttjade beloppet.

KrU 1987/88: 22
Bilaga 5

I sammanhanget vill utskottet erinra om att lagen (1984:151) om punktskatter och prisregleringsavgifter är tillämplig i fråga om förfarandet med bingoskatten. Beslut enligt den föreslagna bestämmelsen bör enligt utskottets mening anses som ett skattebeslut enligt den nu nämnda lagen.

Stockholm den 26 april 1987

På skatteutskottets vägnar

Jan Bergqvist

Närvarande: Jan Bergqvist (s), Knut Wachtmeister (m), Olle Westberg (s), Bo Forslund (s), Kjell Johansson (fp), Stig Josefson (c), Torsten Karlsson (s), Bo Lundgren (m), Anita Johansson (s), Karl-Anders Petersson (c), Kjell Nordström (s), Margit Gennser (m), Gunnar Nilsson (s), Leif Olsson (fp) och Paul Lestander (vpk).

* Ej närvarande vid justeringen.

Avvikande meningar

1. Skatten på bingo

Knut Wachtmeister (m), Bo Lundgren (m) och Margit Gennser (m) anför:

Lotteriutredningen föreslog i första hand att bingospel skulle bli skattefritt och i andra hand att varubingo skulle vara skattefritt och att skatt på penningbingo skulle tas ut med 3 % av den faktiska omsättningen. I motionerna riktas berättigad kritik mot att regeringen inte godtagit något av utredningens förslag rörande penningbingo och mot att regeringen utformat sitt förslag om en skatt på 5,5 % på ett sätt som kan ge märkliga effekter. Skatt skall betalas i förskott på ett belopp som inte behöver stå i överensstämmelse med den faktiska omsättningen. Därigenom försämrar föreningarnas likviditet, samtidigt som den effektiva skattesatsen kan komma att överstiga 5,5 %.

Riksskatteverket har framhållit de fördelar från administrativ synpunkt som ett bingospel utan skatteplikt skulle innebära. Från statsfinansiell synpunkt har frågan liten betydelse. Med hänsyn till de beaktansvärda skäl som utredningen har anfört för sitt förslag att slopa bingoskatten anser vi att bingo bör vara helt skattefritt. Vi tillstyrker således motion Kr21 i denna del.

Vi avstår från att i detta sammanhang gå in på de övriga frågor som tagits upp i propositionen och motionerna.

2. Skatten på bingo

KrU 1987/88: 22

Bilaga 5

Kjell Johansson (fp), Stig Josefson (c), Karl-Anders Petersson (c) och Leif Olsson (fp) anför:

Det finns skäl att anta att penningvinster kommer att medföra en förnyelse och ökat intresse för bingospel. En skattesats på 3 % torde därför vara tillräcklig för att statens skatteintäkter av detta spel skall bli oförändrade. Vi instämmer i förslagen i motionerna Kr20 och Kr23 om att skatten på bingo med penningvinster skall bestämmas till 3 %.

Regeringen har föreslagit vissa ändringar i reglerna för beräkningen och betalningen av skatten. Dessa ändringar skulle – som framhålls i motionerna – medföra nya olägenheter för föreningarna. Regeringens förslag innebär att skatten skall betalas i förskott. Dessutom skall den beräknas på tillståndsbeloppet, även om spelet i realiteten haft en väsentligt lägre omfattning. De jämkningar som utskottet föreslår innebär att de värsta effekterna härav kan undvikas, om föreningarna i efterhand kommer in med en särskild ansökan. Även med utskottets förslag skulle dock väsentliga olägenheter komma att kvarstå. Bl. a. skulle den av utskottet föreslagna skattesatsen 5,5 % på grund av den nya tekniska utformningen innebära att den effektiva beskattningen ofta blir högre, i vissa fall mer än 7 % av den faktiska omsättningen.

De kritiserade olägenheterna kan undvikas om skatten på sätt som föreslås i motionerna Kr20 och Kr23 får beräknas på den faktiska omsättningen och redovisas efter tillståndstidens slut. Motionärernas förslag innebär också den förenklingen jämfört med nuvarande regler att man får en enda redovisning efter spelperiodens slut i stället för löpande redovisningar varannan månad. Vi tillstyrker därför motionerna Kr20 och Kr23 även i dessa delar.

Vi avstår från att i detta sammanhang gå in på de övriga frågor som tagits upp i propositionen och motionerna.

Sammanfattning	1
Propositionen	1
Motioner som väckts under allmänna motionstiden 1988	2
Motioner som väckts med anledning av propositionen	2
Ärendets beredning	4
Gällande bestämmelser m. m.	4
Vissa statistiska uppgifter	5
Propositionens huvudsakliga innehåll	5

Utskottet

Inledning	6
Frågan om huruvida ändringar av lotterilagen m. fl. lagar enligt principerna i propositionen skall antas	7
Vissa övergripande frågor m. m.	
Överförande av medel från statens spelverksamhet till främst idrottsrörelsen	8
Spel med direktdragning – Trisslotteriet	9
Frågor om ytterligare utredningar	10
Penningvinster	12
Skatt på lotterivinster	14
Skatt på bingospel	14
Slopande av tillståndsplikten för vissa lotterier	16
Prövningen av lokala lotterier m. m.	17
Bingospel och egentligt lotteri i närradio eller kabeltelevision	17
Automatspel	18
Vissa övriga frågor	18
Hemställan	20

Reservationer

1. Överväganden om överförande av medel från statens spelverksamhet till ideella föreningar (m)	22
2. Överväganden om överförande av medel från statens spelverksamhet till ideella föreningar (c)	23
3. Överväganden om överförande av medel från statens spelverksamhet till ideella föreningar (vpk)	23
4. Begäran om anslag till idrottsrörelsen på tilläggsbudget (m)	24
5. Lotterier med direktdragning (m, fp)	24
6. Lotterier med direktdragning (c)	25
7. Utredning om en kultur- och folkrörelsefond m. m. (c)	25
8. Ytterligare utredningar på lotteriområdet (m, fp)	26
9. Nya spelformer (m)	27
10. Ett folkrörelseägt spelbolag m. m. (m)	27
11. Viss redovisning till riksdagen (fp)	27
12. Penningvinster i riks-, regionala och lokala lotterier (m, fp, c) ...	28
13. Lotterier som bedrivs från fasta försäljningsplatser (m, fp, c)	28
14. Lagtexten såvitt avser bl. a. penningvinster och fasta försäljningsplatser (m, fp, c)	29
15. Handhavandet av frågor om tillstånd, registrering och tillsyn i fråga om vissa lotterier (m, fp)	29
16. Vidgande av arrangörskretsen (m)	30

17. Lotteri i närradio eller kabeltelevision (m, c)	30	KrU 1987/88:22
18. Visst automatspel (m)	31	
19. Spelkasinon (m)	31	
20. Skatt på lotterivinster (m, fp)	32	
21. Beskattningen av bingospel m. m.(m)	32	
Särskilt yttrande		
Uppbörd av bingoskatt (c)	33	
Bilagor		
1. I propositionen framlagda lagförslag	34	
2. Av kulturutskottet framlagda förslag till ändringar i regeringens lagförslag	45	
3. Av reservanterna framlagda förslag till ändringar i regeringens lagförslag	47	
4. Av reservanterna framlagt lagförslag	49	
5. Skatteutskottets yttrande 1987/88: 6 y	50	